

PROGRAMACIÓ ASL PMAR
CURS 2018-19

INDEX

INTRODUCCIÓ.....	3	
METODOLOGIA.....	3	
AVALUACIÓ DE L'ÀMBIT.....	4	
RECUPERACIÓ D'ASSIGNATURES PENDENTS.....	4	
MATERIALS DIDÀCTICS.....	5	
ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.....	5	
COORDINACIÓ INTERDISCIPLINARIA.....	5	
PROGRAMACIONS DE LES MATÈRIES.....	7	
LENGUA Y LITERATURA CASTELLANA.....	7	
LLENGUA CATALANA I LITERATURA.....	23	
CIÈNCIES SOCIALS.....		42

INTRODUCCIÓ

La integració de les àrees de Llengua Castellana, Llengua Catalana i Ciències socials ja n representen un sol àmbit, l'àmbit social i lingüístic. El que té bo és que les imparteix el mateix professor exceptuant el castellà que ho fa una professora, Francesca Ramis. Procurarem que hi hagi bona coordinació.

Les Ciències Socials pretenen presentar com a objecte d'aprenentatge la dimensió social de l'ésser humà, entesa com a l'explicació dels fenòmens socials a través de diferents fonts d'informació, i això implica la utilització de procediments lingüístics de recerca i documentació. A més d'una acurada recerca i estudi dels elements diferenciadors del relleu i les seves conseqüències, físiques, socials i humanes.

Les Llengües Catalana i Castellana no poden explicar-se descontextualitzades, sinó en relació amb els usuaris -emissors i receptors- i a la seva intenció comunicativa en el marc de les relacions interpersonals i, en definitiva, socials que estableixen.

Encara més qualsevol procés d'aprenentatge es produeix en contextos socialment significants i els processos de comprensió oral i escrita i d'expressió oral i escrita són instruments essencials en la recerca de la informació, en el seu tractament i en l'assimilació de coneixements. Les habilitats lingüístiques poden, doncs, exercitar-se al voltant de qualsevol coneixement disciplinar.

Per una altra banda, l'objectiu ineludible al final de l'ensenyament obligatori en matèria de llengües ha de ser comprendre i produir missatges orals i escrits amb propietat, autonomia i creativitat, en Llengua Catalana i Castellana, fent-los servir per comunicar-se i per organitzar els propis pensaments i reflexionar sobre els processos implicats en l'ús del llenguatge.

Aprendre a comunicar-se és adquirir la competència comunicativa (gramatical, sociolingüística, discursiva i estratègica) progressivament.

Aquesta programació s'ha realitzat tenint de referent cada una de les matèries curriculars de l'àmbit. Per tant aquesta programació consta de dues parts. Una comú a tot l'àmbit (metodologia, avaluació, recursos didàctics) i per altra part, les tres programacions curriculars de cada matèria. **METODOLOGIA**

La metodologia prevista intenta seguir, en línies generals, els principis constructivistes del procés d'ensenyament-aprenentatge, amb l'objectiu que l'aprenentatge dels alumnes sigui significatiu i funcional. Per això intentarem seguir les següents pautes:

- Partir sempre del que l'alumne/a sap.

Es realitzarà una prova inicial a principi de curs i cada vegada que es consideri oportú per introduir continguts nous.

- Comunicar als alumnes els objectius que han d'assolir en cada unitat didàctica.

S'ha d'explicar correctament què és el que volem que aprenguin o sàpiguen fer. Caldrà comprovar que la seva representació mental de la tasca encomanada coincideix amb la nostra i que entenen allà on pretenem arribar amb les distintes activitats.

- Tenir present els diferents nivells de coneixements i els ritmes personals d'aprenentatge.

Els alumnes amb un ritme d'aprenentatge més lent disposaran de més temps per a la realització de les activitats i/o per aconseguir els objectius prevists a la programació.

- Presentar els continguts de forma lògica i estructurada, passant d'allò general a allò concret.

Quan s'introdueixin nous continguts s'oferirà als alumnes, mitjançant esquemes, guions o mapes

conceptuals, una visió general del que s'ha d'estudiar.

- Realitzar diversos tipus d'activitats que afavoreixin l'activitat mental constructiva dels alumnes. Activitats de motivació, d'introducció, de desenvolupament, d'aplicació, d'avaluació. Activitats de memorització comprensiva. Activitats de raonament.

- Realitzar activitats que promoguin la participació dels alumnes i la interacció.

Activitats en gran grup, en petits grups i per parelles, a més a més de les de tipus individual. Afavorir l'adquisició i el desenvolupament d'hàbits de treball i estratègies d'aprenentatge.

AVALUACIÓ DE L'ÀMBIT.

La nota final de cada avaluació es computarà amb la nota mitja de cada assignatura, que com a mínim haurà de ser un 3. Per obtenir la nota de cada àrea els criteris seran els següents:

Un 20% d'actitud, un 20% de feines i un 60% de les notes dels exàmens.

RECUPERACIÓ D'ASSIGNATURES PENDENTS

L'alumnat que entri en el PMAR amb assignatures pendents de Llengua Catalana, Llengua Castellana i Ciències Socials les recuperarà aprovant la primera avaluació, si no s'aconsegueix un resultat positiu, es tornarà a avaluar-lo al segon trimestre; si encara així no s'arriba a l'aprobat, es podrà realitzar una prova extraordinària o bé un treball de recuperació.

L'alumnat de PMAR que hagi de presentar-se a les proves extraordinàries de setembre per recuperar les assignatures de "l'Àmbit Sociolingüístic" serà avaluat a través de les tasques encomanades per realitzar durant les vacances d'estiu, i serà 40% de la nota, i a més haurà de fer un examen sobre les tasques encomanades que serà un 50% de la nota i també un 10% de la valoració de tot el computable durant el curs 2018-19.

MATERIALS I RECURSOS DIDÀCTICS

3r ESO Ciències Socials	<i>NOU CIVES 3. Quadern per a la diversitat,</i> ISBN 978-84-682-0533-5, Vicens-Vives
3r ESO Llengua Catalana	<i>LLIBRES: ORTOGRAFIA CATALANA, ab,cde. JOAN BADIA I JORDI GRIFOLL, EDITORIAL TEIDE.</i> <i>ISBN:84.307-3270-5. LLENGUA I LITERATURA 3.1 I 3.2</i> <i>DIVERSOS AUTORS. ISBN: 978-84-682-3110-5.</i> <i>ENGUANY LA LITERATURA ES FARÀ SEGONS EL LLIBRE DE TEXT.</i>
3r ESO Llengua Castellana	<i>LENGUA CASTELLANA Y LITERATURA 3,</i> ISBN 978-84-673-8517-5, Oxford <i>PARA UNA VEZ QUE ME ABRAZAN, Pablo Albo</i> ISBN 978-84-9845-515-1, Algar, 53

Material audiovisual d'utilitzat al PMAR:

Vídeos: inclouria reportatges d'actualitat especialment indicats per a l'Àrea de Ciències Socials.

DVD: cinema per reforçar l'Àrea anteriorment citada així com la de Llengües. Internet: per a la recerca d'informació a la xarxa global.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS

Els alumnes del PMAR realitzaran les mateixes activitats que la resta d'alumnes dels grups ordinaris, per aquest motiu ens remetem a les distintes programacions de les matèries de referència: Ciències Socials, Llengua Catalana i Llengua Castellana; d'aquesta manera es fomenten els vincles entre el grup de PMAR i la resta d'alumnes de 3er d'ESO. Per aquest any tenc prevista una sortida dia 16 de gener a Algaida – festes patronals- per veure elements de la cultura popular com la ballada dels cossiers, visita al betlem a l'església i veure un retable gòtic de l'església de Castellitx. Possiblement hi anem els PMARs i qualche altre grup del departament d'Orientació.

COORDINACIÓ INTERDISCIPLINÀRIA

"L'Àmbit Sociolingüístic" ha de mantenir una estreta col·laboració amb els departaments afins, esmentats ja a l'apartat anterior, per realitzar aquesta tasca cal establir un contacte permanent per tal de no deslligar el currículum del Programa de PMAR del de la resta d'alumnes.

De manera semblant, és imprescindible la coordinació setmanal amb el professorat de l'àmbit Científicotècnic, de Llengua Anglesa i de Tecnologia per contrastar aspectes importants del procés d'ensenyament-aprenentatge, com ara:

- Informació puntual de cada alumne/a.

- Compartir sistemes d'ensenyament aplicats a l'aula.
- Preparar tractaments de les diverses problemàtiques detectades: pedagògiques, de comportament, d'hàbits...

PROGRAMACIONS DE LES MATÈRIES LENGUA

Y LITERATURA CASTELLANA

1 OBJETIVOS GENERALES DE ETAPA

<p>A) Asumir responsablemente sus deberes, conocer y ejercer sus derechos en el respeto a los otros, practicar la tolerancia, la cooperación y la solidaridad entre las personas y grupos, ejercitarse en el diálogo por tal de afianzar los derechos humanos como valores comunes de una sociedad plural y prepararse para el ejercicio de una ciudadanía democrática.</p>
<p>B) Desarrollar y consolidar hábitos de disciplina, estudio, trabajo individual y en equipo como una condición necesaria para la realización eficaz de las tareas del aprendizaje y como medio para el desarrollo personal.</p>
<p>C) Valorar y respetar la diferencia de sexos y la igualdad de derechos y oportunidades entre ellos. Rechazar los estereotipos que suponen discriminación entre mujeres y hombres.</p>
<p>D) Reforzar las capacidades afectivas en todos los ámbitos de la personalidad y en las relaciones con los otros, así como rechazar la violencia, los prejuicios de cualquier tipo, los comportamientos sexistas y resolver pacíficamente los conflictos.</p>
<p>E) Desarrollar destrezas básicas en la utilización de las fuentes de información para adquirir, con sentido crítico, nuevos conocimientos y transmitirlos a los otros de manera organizada e</p>
<p>F) Concebir el conocimiento científico como un saber integrado, que se estructura en distintas disciplinas, conocer y aplicar los métodos para identificar los problemas en los diversos campos del conocimiento y de la experiencia, para resolverlos y para tomar decisiones.</p>
<p>G) Desarrollar el espíritu creativo y emprendedor y, a la vez, desarrollar actitudes de confianza en uno mismo, de participación, de sentido crítico, de iniciativa personal y la capacidad para aprender a aprender, planificar, tomar decisiones y asumir responsabilidades.</p>
<p>H) Comprender y expresar con corrección, oralmente y por escrito, en lengua catalana y en lengua castellana, textos y mensajes complejos, e iniciarse en el conocimiento, la lectura y el estudio de sus literaturas.</p>
<p>I) Comprender y expresarse en una o más lenguas extranjeras de manera apropiada.</p>
<p>J) Interpretar y producir con propiedad, autonomía y creatividad mensajes que utilicen códigos artísticos, científicos y técnicos con la finalidad de enriquecer las posibilidades de comunicación y de expresión.</p>
<p>K) Desarrollar habilidades básicas en la utilización de las fuentes de información para lograr nuevos conocimientos, con sentido crítico. Adquirir una preparación básica en el campo de las tecnologías, especialmente las de la información y la comunicación.</p>
<p>L) Valorar la diversidad de culturas y sociedades y desarrollar actitudes de respeto hacia su lengua, tradiciones y costumbres.</p>
<p>M) Conocer, valorar y respetar los aspectos básicos de la cultura y la historia, el patrimonio artístico y cultural, especialmente los correspondientes a las Islas Baleares y los de los otros territorios de habla catalana, reforzando así el sentimiento de pertenencia al ámbito cultural y lingüístico catalán, y entender la diversidad lingüística y cultural como un derecho de los</p> <p>Valorar, disfrutar y respetar la creación artística; identificar y analizar críticamente los mensajes explícitos e implícitos que incluye el lenguaje de las distintas manifestaciones artísticas.</p>

O) Conocer y aceptar el funcionamiento del propio cuerpo y el de los otros, respetar las diferencias, afianzar los hábitos de cuidado y salud corporales, e incorporar la educación física y la práctica del deporte para favorecer el desarrollo personal y social. Conocer y valorar la dimensión humana de la sexualidad en toda su diversidad.

P) Valorar críticamente los hábitos sociales relacionados con la salud, el consumo, el cuidado de los seres vivos y el medio ambiente, y contribuir a su conservación y mejora.

2. COMPETENCIAS BÁSICAS

A) Competencia en comunicación lingüística
B) Competencia matemática
C) Competencia en el conocimiento y la interacción con el mundo
D) Tratamiento de la información y competencia digital
E) Competencia social y ciudadana
F) Competencia cultural y artística
G) Competencia para aprender a aprender
H) Autonomía e iniciativa personal

3 CONTRIBUCIÓN DE LA LENGUA CASTELLANA Y LITERATURA A LA ADQUISICIÓN DE LAS COMPETENCIAS BÁSICAS

Con el término competencia se hace referencia no únicamente a los saberes, sino también a las habilidades y a las actitudes. Se refiere, por lo tanto, a la capacidad para integrar los conocimientos adquiridos (saber) con la capacidad de hacer de cada uno (saber hacer) para actuar de manera idónea en situaciones diversas. Incorpora además el saber ser y el saber estar. Supone, así, la mezcla de conocimientos, destrezas prácticas, valores, motivaciones, sensibilidades y factores sociales que conjuntamente posibilitan actuar con eficacia.

Con la denominación competencias básicas se hace referencia a las competencias que, al mismo tiempo que favorecen el desarrollo personal y social, mejoran la capacidad de aprendizaje a lo largo de la vida, todo integrante y vinculante lo que se sabe en situaciones nuevas e imprevistas (aprender a aprender). En el marco de las propuestas de la Comisión Europea de Educación se han establecido ocho competencias claves, la primera de las cuales es la competencia en comunicación lingüística.

La competencia en comunicación lingüística se refiere al uso del lenguaje como instrumento de comunicación oral y escrita, de representación, de interpretación y de comprensión de la realidad, de construcción del conocimiento y de organización y regulación del propio pensamiento, de las emociones y de los comportamientos.

Los conocimientos, las habilidades y las actitudes permiten comunicar y expresar ideas, manifestar opiniones, acuerdos o desacuerdos, negociar significados, generar ideas nuevas y compartir criterios, construir un discurso coherente y cohesionado, decidir y argumentar, leer y entender, escuchar, intermediar y conversar plenamente.

Por otra parte, leer y escribir permite buscar información, seleccionarla, clasificarla, relacionarla e interpretarla. Facilita el descubrimiento del mundo, de los conocimientos y de la creación literaria. Aprender a comunicarse necesita reflexionar sobre el funcionamiento del lenguaje y tener al alcance los recursos expresivos adecuados al contexto, a los destinatarios o interlocutores y a la intención comunicativa. Posibilitar el uso funcional de la lengua y desarrollar también la autosuficiencia, el autoaprecio y actitudes positivas hacia uno mismo, los otros y la sociedad en general. El currículo de esta materia, por el hecho de tener como objetivo el

desarrollo de la capacidad para interactuar de manera competente mediante el lenguaje en las diferentes esferas de la actividad social, contribuye de manera decisiva al desarrollo de todos los aspectos que conforman la competencia en comunicación lingüística.

Además, las habilidades y estrategias para el uso de una lengua determinada y la capacidad por tomar la lengua como objeto de observación, aunque se adquieran desde una lengua, se transfieren y se aplican al aprendizaje de otras. Este aprendizaje contribuye, al mismo tiempo, a aumentar la competencia sobre el uso del lenguaje en general.

Se aprende a hablar y a escuchar, a leer y escribir para la interacción comunicativa, pero también para adquirir nuevos conocimientos: el lenguaje, además de instrumento de comunicación, es un medio de representación del mundo y es la base del pensamiento y del conocimiento. El acceso al saber y a la construcción de conocimientos mediante el lenguaje se relaciona directamente con **la competencia básica de aprender a aprender**. Asimismo, los contenidos de reflexión sobre la lengua recogen un conjunto de conocimientos conceptuales (metalenguaje gramatical) y procedimentales (capacidad para analizar, contrastar, ampliar y reducir enunciados mediante el uso consciente de ciertos mecanismos gramaticales; sustituir elementos del enunciado por otros gramaticalmente equivalentes; utilizar diferentes esquemas sintácticos para expresar una misma idea; diagnosticar errores y repararlos, etc.) que se adquieren en relación con las actividades de comprensión y composición de textos y que se reutilizan para optimizar el aprendizaje lingüístico, es decir, para aprender a aprender lengua.

Por otra parte, aprender a usar la lengua es también aprender a analizar y resolver problemas, trazar planos y emprender procesos de decisión, puesto que una de las funciones del lenguaje es regular y orientar nuestra propia actividad. Por esto, la adquisición de habilidades lingüísticas contribuye a progresar en **la iniciativa personal y en la regulación de la propia actividad con autonomía** progresiva.

En la materia de lengua, las tecnologías de la información y de la comunicación son un instrumento de comunicación oral y escrita. Esta materia contribuye **al tratamiento de la información y de la competencia digital** porque proporciona conocimientos y destrezas para la búsqueda y selección de información relevante de acuerdo con diferentes necesidades, así como para su reutilización en la producción de textos orales y escritos propios. La búsqueda y selección de muchas de estas informaciones requerirá, por ejemplo, el uso adecuado de bibliotecas o la utilización de Internet, la realización guiada de estas búsquedas constituirá un medio para el desarrollo de la competencia digital. También puede contribuir al desarrollo de esta competencia el uso de los nuevos medios de comunicación digitales que implican un uso social y colaborativo de la escritura y de los conocimientos.

El aprendizaje de las lenguas, entendido como el desarrollo de la competencia comunicativa, contribuye decisivamente al desarrollo de **la competencia social y ciudadana**, entendida como un conjunto de habilidades y destrezas para las relaciones, la convivencia, el respeto y el entendimiento entre las personas. En efecto, aprender lengua es aprender a comunicarse con los otros, a comprender lo que estos transmiten y aproximarse a otras realidades. Por otro lado, la educación lingüística tiene un componente estrechamente vinculado con esta competencia: la constatación de la variedad de los usos de la lengua, la diversidad lingüística y la valoración de todas las lenguas como aptas por igual para ejercer las funciones de comunicación y de representación. También se contribuye desde esta materia a esta competencia en la medida que se analizan las maneras mediante las cuales el lenguaje transmite y sanciona prejuicios e imágenes estereotipadas del mundo, por tal de contribuir a la erradicación de los usos discriminatorios del lenguaje.

En esta materia la lectura, la interpretación y la valoración de las obras literarias contribuyen de manera relevante al desarrollo de una **competencia artística y cultural**, entendida como aproximación de un patrimonio literario, y a unos temas recurrentes que son expresión de preocupaciones esenciales del ser humano. Su contribución será más relevante si se relacionan la estima de las manifestaciones literarias con otras manifestaciones artísticas, como por ejemplo la música, la pintura o el cine. Esta competencia también permite procurar que el mundo social de la literatura (autores, críticos, acceso a bibliotecas, librerías, catálogos o la presencia de la literatura a la prensa) adquiera sentido para el alumnado.

4,OBJETIVOS DE LA MATERIA

OBJETIVO	ADECUACIÓN	SECUENCIACIÓN
1. Valorar la lengua y la comunicación como medio para la comprensión del mundo de los otros y de uno mismo, para participar en la sociedad plural y diversa del siglo XXI, para el acuerdo y la mediación entre personas de procedencias, lenguas y culturas diversas, evitando cualquier tipo de discriminación y estereotipos lingüísticos.		
~~2. Conseguir la competencia comunicativa oral y escrita en lengua castellana para comunicarse con los otros, para aprender (en la búsqueda y la elaboración de información y en la transformación de los conocimientos), para expresar las opiniones y concepciones personales, apropiarse y transmitir las riquezas culturales y satisfacer las necesidades individuales y sociales.~~		
3. Conseguir la competencia en lengua castellana como vehículo de comunicación hablada o escrita, para la construcción de los conocimientos, para el desarrollo personal y la expresión y para la participación en las creaciones culturales.		
4. Utilizar con autonomía y espíritu crítico los medios de comunicación social y las Tecnologías de la Información y la Comunicación para obtener, interpretar, elaborar y presentar en diferentes formatos informaciones, opiniones y sentimientos diversos y para participar en la vida social. de cooperación.		
5. Interaccionar, expresarse y comprender oralmente o por escrito, de manera coherente y adecuada en los contextos académico, social y cultural, y adoptar una actitud respetuosa y		
6. Comprender discursos orales y escritos en los diversos contextos de la actividad académica, social y cultural, valorar la lectura como fuente de placer, de enriquecimiento personal y de conocimiento de uno mismo y del mundo, y consolidar hábitos lectores.		
7. Comprender, interpretar y valorar textos orales y escritos de diferentes ámbitos, teniendo en cuenta las finalidades y las situaciones en que se producen y los elementos verbales y no verbales que intervienen en su recepción.		
8. Comprender y crear textos literarios utilizando los conocimientos básicos sobre las convenciones de		

los géneros, los temas y motivos de la tradición literaria y los recursos estilísticos, y valorar así el conocimiento del patrimonio literario como una manera de simbolizar la experiencia individual y colectiva.		
<p>9. Aplicar de manera reflexiva los conocimientos sobre el funcionamiento de la lengua y las normas de uso lingüístico para comprender y producir mensajes orales y escritos con adecuación, coherencia, cohesión y corrección.</p> <p>http://www.caib.es/eboibfront/pdf/es/2015/73/919862</p> <p>Núm. 73 16 de mayo de 2015 Sec. I. - Pág. 25358</p> <p>http://boib.caib.es D.L.: PM 469-1983 - ISSN: 2254-1233</p>		
10. Conocer la realidad plurilingüe de las Islas Baleares, de España y del mundo actual, y valorar las variedades de la lengua y la diversidad lingüística del mundo como una riqueza cultural y personal.		
11. Manifestar una actitud receptiva, interesada y de confianza en la propia capacidad de aprendizaje y de uso de las lenguas y participar activamente en el control y evaluación del propio aprendizaje y el de los otros.		
12. Buscar, consultar, citar y aplicar estrategias de lectura comprensiva y crítica de textos, tanto de fragmentos como de obras completas y de otras fuentes de información para adoptar una visión personal y crítica.		
13. Usar tanto las fuentes impresas como las digitales para obtener, seleccionar y transmitir información y para producir trabajos académicos con rigor, claridad y coherencia.		
14. Reflexionar, reconocer y analizar los diferentes niveles de la lengua (fonológico, ortográfico, morfológico, sintáctico, léxico-semántico y textual) y los elementos que les son propios para la producción, recepción y autocorrección de textos.		
15. Identificar la intención comunicativa de los mensajes orales y escritos, y señalar los mecanismos de relación y estructura dentro del texto y entre el texto y su contexto con el fin de desarrollar lecturas críticas de los mensajes que aparecen.		
16. Valorar la importancia de utilizar el registro lingüístico adecuado a cada situación comunicativa.		
17. Promover la capacidad de reflexión sobre la unidad del hecho artístico y las relaciones que se		

establecen entre la literatura y el resto de disciplinas artísticas (cine, pintura, música...).		
18. Comprender los textos representativos de la literatura en lengua castellana desde la Edad Media hasta la actualidad, reconocer y valorar su intencionalidad, la relación con el contexto sociocultural y las convenciones de los géneros como parte del patrimonio común.		
19. Aplicar técnicas y estrategias (resumen, esquema, mapa conceptual, borrador...) para favorecer el aprendizaje y optimizar el estudio.		

5. LENGUA CASTELLANA Y LITERATURA

5.1. Distribución de contenidos. Tercero

1.	Escuchar	OBJETIVOS	TEMPORALIZACIÓN
1.		COMUNICACIÓN ORAL: ESCUCHAR Y HABLAR Comprensión, interpretación y valoración de textos orales en relación con el ámbito de uso: ámbito personal, ámbito académico/escolar y ámbito social.	
		Comprensión, interpretación y valoración de textos orales en relación con la finalidad que persiguen: textos narrativos, descriptivos, instructivos, expositivos, argumentativos y dialogados. Observación, reflexión, comprensión y valoración del sentido global de los debates, coloquios y conversaciones espontáneas, de la intención comunicativa de cada interlocutor y aplicación de las normas básicas que los regulan. Hablar Conocimiento y uso progresivamente autónomo de las estrategias necesarias para la producción y evaluación de textos orales. Conocimiento, uso y aplicación de las estrategias necesarias para hablar en público: planificación del discurso, prácticas orales formales e informales y evaluación progresiva. Participación en debates, coloquios y conversaciones espontáneas mediante la observación y el respeto de las normas básicas de interacción, intervención y cortesía que regulan estas prácticas orales.	Todo el curso
2.		COMUNICACIÓN ESCRITA LEER Y ESCRIBIR Leer Conocimiento y uso de las técnicas y las estrategias necesarias para la comprensión de textos escritos. Lectura, comprensión, interpretación y valoración de textos escritos de ámbito personal, ámbito académico/escolar y ámbito social. Lectura, comprensión e interpretación de textos narrativos, descriptivos, instructivos, expositivos, argumentativos y dialogados.	Primer trimestre
		Actitud progresivamente crítica y reflexiva ante la lectura, organiza razonadamente las ideas, las expone y respeta las de los otros. Uso progresivamente autónomo de los diccionarios, de las bibliotecas y de las Tecnologías de la Información y la Comunicación como fuente de obtención de información. Escribir Conocimiento y uso de las técnicas y las estrategias para la producción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización de la información, redacción y revisión del texto. La escritura como proceso. Escritura de textos relacionados con el ámbito personal, ámbito académico/escolar y ámbito social. Escritura de textos narrativos, descriptivos, instructivos, expositivos,	

	<p>argumentativos y escritura de textos dialogados.</p> <p>Interés creciente por la composición escrita como fuente de información y aprendizaje y como forma de comunicar sentimientos, experiencias, conocimientos y emociones.</p>	
3. CONOCIMIENTO DE LA LENGUA	<p>La palabra</p> <p>Reconocimiento, uso y explicación de las categorías gramaticales: sustantivo, adjetivo, determinante, pronombre, verbo, adverbio, preposición, conjunción e interjección. Reconocimiento, uso y explicación de los elementos constitutivos de la palabra.</p> <p>Procedimientos para formar palabras.</p> <p>Comprensión e interpretación de los componentes del significado de las palabras: denotación y connotación. Conocimiento reflexivo de las relaciones semánticas que se establecen entre las palabras. Observación, reflexión y explicación de los cambios que afectan al significado de las palabras: causas y mecanismos. Metáfora, metonimia, palabras tabú y eufemismos.</p> <p>Conocimiento, uso y valoración de las normas ortográficas y gramaticales reconociendo su valor social y la necesidad de ceñirse para conseguir una comunicación eficaz.</p> <p>Manejo de diccionarios y otras fuentes de consulta en papel y formato digital sobre el uso de la lengua.</p> <p>Las relaciones gramaticales</p> <p>Reconocimiento, identificación y explicación del uso de los diferentes grupos de palabras: grupo nominal, adjetival, preposicional, verbal y adverbial y de las relaciones que se establecen entre los elementos que los conforman en el marco de la oración simple.</p> <p>Reconocimiento, uso y explicación de los elementos constitutivos de la oración simple: sujeto y predicado.</p> <p>Oraciones impersonales, activas y oraciones pasivas.</p> <p>El discurso</p> <p>Reconocimiento, uso y explicación de los conectores textuales y de los principales mecanismos de referencia interna, tanto gramaticales como léxicos.</p> <p>Reconocimiento, uso y explicación de los diferentes recursos de modalización en función de la persona que habla o escribe. La expresión de la objetividad y la subjetividad a través de las modalidades oracionales y las referencias internas al emisor y al receptor en los textos. Explicación progresiva de la coherencia del discurso teniendo en cuenta las relaciones gramaticales y léxicas que se establecen en el interior del texto y su relación con el contexto.</p> <p>Las variedades de la lengua</p> <p>Conocimiento de los orígenes históricos de la realidad plurilingüe de España y valoración como fuente de enriquecimiento personal y como muestra de la riqueza de nuestro patrimonio histórico y cultural.</p>	<p>Todo el curso</p>

<p>4. EDUCACIÓN LITERARIA</p>	<p>Plan lector Lectura libre de obras de la literatura española y universal y de la literatura juvenil como fuente de placer, de enriquecimiento personal y de conocimiento del mundo para conseguir el desarrollo de los propios gustos e intereses literarios y de la autonomía lectora. Introducción a la literatura mediante los textos. Aproximación a los géneros literarios y a las obras más representativas de la literatura española desde la Edad Media al Siglo de Oro a través de la lectura y la explicación de fragmentos significativos y, si en su caso, de textos completos. Creación Redacción de textos de intención literaria a partir de la lectura de textos, según las convenciones formales del género y con intención lúdica y creativa. Consulta y uso de fuentes y recursos variados de información para llevar a cabo trabajos.</p>	<p>Todo el curso</p>
--	--	----------------------

6. CRITERIOS DE EVALUACIÓN

1. Comunicación oral: escuchar y hablar	<p>1. Comprender, interpretar y valorar textos orales propios del ámbito personal, académico/escolar y social.</p> <p>1.1. Comprende el sentido global de textos orales propios del ámbito personal, escolar/académico y social, e identifica la estructura, la información relevante y la intención comunicativa del hablante.</p> <p>1.2. Anticipa ideas e infiere datos del emisor y del contenido del texto, y analiza fuentes de procedencia no verbal.</p> <p>1.3. Retiene información relevante y extrae informaciones concretas.</p> <p>1.4. Sigue e interpreta instrucciones orales y respeta la jerarquía dada.</p> <p>1.5. Comprende el sentido global de textos publicitarios, informativos y de opinión procedente de los medios de comunicación, distingue la información de la persuasión en la publicidad y la información de la opinión en noticias, reportajes, etc., e identifica las estrategias de enfatización y de expansión.</p>
	<p>1.6. Resume textos, de forma oral, reconoce las ideas principales y las integra, de forma clara, en oraciones que se relacionen lógicamente y semánticamente.</p> <p>2. Comprender, interpretar y valorar textos orales de diferente tipo.</p> <p>2.1. Comprende el sentido global de textos orales de intención narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva y argumentativa, identifica la información relevante, determina el tema y reconoce la intención comunicativa del hablante, así como la estructura y las estrategias de cohesión textual oral.</p> <p>2.2. Anticipa ideas e infiere datos del emisor y del contenido del texto y analiza fuentes de procedencia no verbal.</p> <p>2.3. Retiene información relevante y extrae informaciones concretas.</p> <p>2.4. Interpreta y valora aspectos concretos del contenido y la estructura de textos narrativos, descriptivos, expositivos, argumentativos e instructivos, emite juicios razonados y los relaciona con conceptos personales para justificar un punto de vista particular.</p> <p>2.5. Utiliza progresivamente los instrumentos adecuados para localizar el significado de palabras o enunciados desconocidos (pide ayuda, busca en diccionarios, recuerda el contexto en el cual aparece...).</p> <p>2.6. Resume textos narrativos, descriptivos, instructivos, expositivos y argumentativos, de forma clara, reconoce las ideas principales e integra la información en oraciones que se relacionen lógicamente y semánticamente.</p> <p>3. Comprender el sentido global de textos orales.</p> <p>3.1. Escucha, observa y explica el sentido global de debates, coloquios y conversaciones espontáneas, identifica la información relevante, determina el tema y reconoce la intención comunicativa y la actitud de cada participante, así como las diferencias formales y de contenido que regulan los intercambios comunicativos</p>

	<p>formales y los intercambios comunicativos espontáneos.</p> <p>3.2. Observa y analiza las intervenciones particulares de cada participante en un debate teniendo en cuenta el tono utilizado, el lenguaje que se usa, el contenido y el grado de respeto hacia las opiniones de los otros.</p> <p>3.3. Reconoce y asume las reglas de interacción, intervención y cortesía que regulan los debates y cualquier intercambio comunicativo oral.</p> <p>4. Valorar la importancia de la conversación en la vida social a través de la práctica de actos de habla: contar, describir, opinar, dialogar..., en situaciones comunicativas propias de la actividad escolar.</p> <p>4.1. Interviene y valora su participación en actos comunicativos orales.</p> <p>5. Reconocer, interpretar y evaluar progresivamente la claridad expositiva, la adecuación, la coherencia y la cohesión del contenido de las producciones orales propias y ajenas, así como los aspectos prosódicos y los elementos no verbales (gestos, movimientos, mirada...).</p> <p>5.1. Conoce el proceso de producción de discursos orales y valora la claridad expositiva, la adecuación, y la coherencia del discurso, así como la cohesión de los contenidos.</p> <p>5.2. Reconoce la importancia de los aspectos prosódicos del lenguaje no verbal y de la gestión de tiempo y de ayudas audiovisuales en cualquier tipo de discurso.</p> <p>5.3. Reconoce los errores de la producción oral propia y ajena a partir de la práctica habitual de la evaluación y la autoevaluación, y propone soluciones para mejorarlas.</p> <p>6. Aprender a hablar en público, en situaciones formales e informales, de forma individual o en grupo.</p> <p>6.1. Realiza presentaciones orales.</p> <p>6.2. Organiza el contenido y elabora guiones previos a la intervención oral formal, reconoce la idea central y el momento en que se tiene que presentar en su auditorio, así como las ideas secundarias y ejemplos que dan apoyo a su desarrollo.</p> <p>6.3. Realiza intervenciones no planificadas, dentro del aula, analiza y compara las similitudes y las diferencias entre discursos formales y discursos espontáneos.</p> <p>6.4. Incorpora progresivamente palabras propias del nivel formal de la lengua en sus prácticas orales.</p> <p>6.5. Pronuncia con corrección y claridad, y modula y adapta su mensaje a la finalidad de la práctica oral.</p> <p>6.6. Evalúa, por medio de guías, las producciones propias y ajenas y mejora progresivamente sus prácticas discursivas.</p> <p>7. Participar y valorar la intervención en debates, coloquios y conversaciones espontáneas.</p> <p>7.1. Participa activamente en debates y coloquios escolares, respeta las reglas de interacción, intervención y cortesía que las regulan, manifiesta las opiniones y respeta las opiniones de los otros.</p> <p>7.2. Se ciñe al tema, no divaga y atiende a las instrucciones del moderador en debates y coloquios.</p> <p>7.3. Evalúa las intervenciones propias y ajenas.</p> <p>7.4. Respetar las normas de cortesía que tienen que regular las conversaciones orales, se ajusta al turno de palabra, respeta el espacio, gesticula de forma adecuada, escucha activamente los otros y usa fórmulas de saludo y despedida.</p> <p>8. Reproducir situaciones reales o imaginarias de comunicación, potenciar el desarrollo progresivo de las habilidades sociales, la expresión verbal y no verbal y la representación de realidades, sentimientos y emociones.</p> <p>8.1. Dramatiza e improvisa situaciones reales o imaginarias de comunicación.</p> <p>1. Aplicar estrategias de lectura comprensiva y crítica de textos.</p> <p>1.1. Pone en práctica diferentes estrategias de lectura en función del objetivo y el tipo de texto.</p>
2. Comunicación escrita: leer y	

<p>escribir</p>	<p>1.2. Comprende el significado de las palabras propias de nivel formal de la lengua y las incorpora a su repertorio léxico. 1.3. Relaciona la información explícita e implícita de un texto y la pone en relación con el contexto.</p> <p>1.4. Deduce la idea principal de un texto, reconoce las ideas secundarias y comprende las relaciones que se establecen.</p> <p>1.5. Hace inferencias e hipótesis sobre el sentido de una frase o de un texto que contenga diferentes matices semánticos y que favorezcan la construcción del significado global y la evaluación crítica.</p> <p>1.6. Evalúa su propio proceso de comprensión lectora haciendo uso de fichas sencillas de autoevaluación.</p> <p>2. Leer, comprender, interpretar y valorar textos.</p> <p>2.1. Reconoce y expresa el tema y la intención comunicativa de textos escritos característicos del ámbito personal y familiar, ámbito académico/escolar y ámbito social (medios de comunicación), identificando la tipología textual seleccionada, la organización del contenido, las marcas lingüísticas y el formato utilizado.</p> <p>2.2. Reconoce y expresa el tema y la intención comunicativa de textos narrativos, descriptivos, instructivos, expositivos, argumentativos y dialogados, e identifica la tipología textual seleccionada, las marcas lingüísticas y la organización del contenido.</p> <p>2.3. Localiza informaciones explícitas e implícitas en un texto, las relaciona entre sí, las secuencia y deduce informaciones o valoraciones implícitas.</p> <p>2.4. Retiene información y reconoce la idea principal y las ideas secundarias y comprende las relaciones entre estas.</p> <p>2.5. Entiende instrucciones escritas de cierta complejidad que le permiten desarrollarse en situaciones de la vida cotidiana y en los procesos de aprendizaje.</p> <p>2.6. Interpreta, explica y deduce la información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuales, esquemas... 3. Manifestar una actitud crítica ante la lectura de cualquier tipo de textos u obras literarias mediante una lectura reflexiva que permita identificar actitudes de acuerdo o desacuerdo respetando en todo momento las opiniones de los otros.</p> <p>3.1 Identifica y expresa las actitudes de acuerdo y desacuerdo sobre aspectos parciales, o globales, de un texto.</p> <p>3.2. Elabora su propia interpretación sobre el significado de un texto.</p> <p>3.3. Respeta las opiniones de los otros.</p> <p>4. Seleccionar los conocimientos que se obtengan de las bibliotecas o de cualquier otra fuente de información impresa en papel o digital y los integra en un proceso de aprendizaje continuo.</p> <p>4.1. Utiliza, de forma autónoma, varias fuentes de información incorporando los conocimientos adquiridos a sus discursos orales o escritos.</p> <p>4.2. Reconoce y maneja habitualmente diccionarios impresos o en versión digital.</p> <p>4.3. Conoce el funcionamiento de bibliotecas (escolares, locales...), así como de bibliotecas digitales y es capaz de solicitar libros, vídeos... autónomamente.</p> <p>5. Aplicar progresivamente las estrategias necesarias para producir textos adecuados, coherentes y cohesionados.</p> <p>5.1. Aplica técnicas diversas para planificar los escritos: esquemas, árboles, mapas conceptuales etc. y redacta borradores de escritura.</p> <p>5.2. Escribe textos usando el registro adecuado, organiza las ideas con claridad, enlaza enunciados en secuencias lineales cohesionadas y respeta las normas ortográficas y gramaticales.</p> <p>5.3. Revisa el texto en varias fases para aclarar problemas con el contenido (ideas y estructura) o la forma (puntuación, ortografía, gramática y presentación) y evalúa su propia producción escrita o la de los compañeros.</p> <p>5.4. Reescribe textos propios y ajenos, aplica las propuestas de mejora que se deducen de la evaluación de la producción escrita, y se ajusta a las normas</p>
-----------------	--

	<p>ortográficas y gramaticales que permiten una comunicación fluida.</p> <p>6. Escribir textos en relación con el ámbito de uso.</p> <p>6.1. Escribe textos propios del ámbito personal y familiar, escolar/académico y social imitando textos modelo.</p> <p>6.2. Escribe textos narrativos, descriptivos e instructivos, expositivos, argumentativos y dialogados e imita textos modelo.</p> <p>6.3. Escribe textos argumentativos con diferente organización secuencial, e incorpora diferentes tipos de argumento e imita textos modelo.</p> <p>6.4. Usa diferentes y variados organizadores textuales en las exposiciones y las argumentaciones.</p> <p>6.5. Resume textos y generaliza términos que tienen rasgos en común, globaliza la información y la integra en oraciones que se relacionan lógicamente y semánticamente, y evita parafrasear el texto resumido.</p> <p>6.6. Realiza esquemas y mapas y explica por escrito el significado de los elementos visuales que pueden aparecer en los textos.</p> <p>7. Valorar la importancia de la escritura como herramienta de adquisición de los aprendizajes y como estímulo del desarrollo personal.</p> <p>7.1. Produce textos diversos y reconoce en la escritura el instrumento que es capaz de organizar su pensamiento.</p> <p>7.2. Utiliza en los escritos palabras propias del nivel formal de la lengua, las incorpora a su repertorio léxico y reconoce la importancia de enriquecer su vocabulario para expresarse oralmente y por escrito con exactitud y precisión.</p> <p>7.3. Valora e incorpora progresivamente una actitud creativa ante la escritura.</p> <p>7.4. Conoce y usa herramientas de las Tecnologías de la Información y la Comunicación, participa, intercambia opiniones, comenta y valora escritos ajenos o escribe y da a conocer los suyos propios.</p> <p>1. Aplicar los conocimientos sobre la lengua y las normas de uso que la rigen para resolver problemas de comprensión de textos orales y escritos y para la composición y revisión progresivamente autónoma de los textos propios y ajenos, mediante la utilización de la terminología gramatical necesaria para la explicación de los diversos usos de la lengua.</p>
3. Conocimiento de la lengua	<p>1.1. Reconoce y explica el uso de las categorías gramaticales en los textos y utiliza este conocimiento para corregir errores de concordancia en textos propios y ajenos.</p> <p>1.2. Reconoce y corrige errores ortográficos y gramaticales en textos propios y ajenos y aplica los conocimientos adquiridos para mejorar la producción de textos verbales en sus producciones orales y escritas.</p> <p>1.3. Conoce y utiliza adecuadamente las formas verbales en las producciones orales y escritas que elabora.</p> <p>2. Reconocer y analizar la estructura de las palabras pertenecientes a las diferentes categorías gramaticales, y distinguir las flexivas de las no flexivas.</p> <p>2.1. Reconoce y explica los elementos constitutivos de la palabra: raíz y afijos, aplica este conocimiento a la mejora de la comprensión de textos escritos y al enriquecimiento de su vocabulario activo.</p> <p>2.2. Explica los diferentes procedimientos de formación de palabras, distingue las compuestas, las derivadas, las siglas y los acrónimos.</p> <p>3. Comprender el significado de las palabras en toda su extensión para reconocer y diferenciar los usos objetivos de los usos subjetivos.</p> <p>3.1. Diferencia los componentes denotativos y connotativos en el significado de las palabras dentro de una frase o un texto oral o escrito.</p> <p>4. Comprender y valorar las relaciones de igualdad y de contrariedad que se establecen entre las palabras y su uso en el discurso oral y escrito.</p> <p>4.1. Reconoce y usa sinónimos y antónimos de una palabra explicando su uso concreto en una frase o en un texto oral o escrito.</p> <p>5. Reconocer los diferentes cambios de significado que afectan a la palabra en el</p>

	<p>texto: metáfora, metonimia, palabras tabú y eufemismos.</p> <p>5.1. Reconoce y explica el uso metafórico y metonímico de las palabras en una frase o en un texto oral o escrito.</p> <p>5.2. Reconoce y explica los fenómenos contextuales que afectan al significado global de las palabras: tabú y eufemismo.</p> <p>6. Usar de forma efectiva los diccionarios y otras fuentes de consulta, tanto en papel como en formato digital para resolver dudas en relación con el manejo de la lengua y para enriquecer el propio vocabulario.</p> <p>6.1. Utiliza fuentes variadas de consulta en formatos diversos para resolver las dudas sobre el uso de la lengua y para ampliar el vocabulario.</p> <p>7. Observar, reconocer y explicar los usos de los grupos nominales, adjetivales, verbales, preposicionales y adverbiales dentro del marco de la oración simple.</p> <p>7.1. Identifica los diferentes grupos de palabras en frases y textos, diferencia la palabra nuclear del resto de palabras que lo forman y explica el funcionamiento en el marco de la oración simple.</p> <p>7.2. Reconoce y explica en los textos el funcionamiento sintáctico del verbo a partir del significado y distingue los grupos de palabras que pueden funcionar como complementos verbales argumentales y adjuntos.</p> <p>8. Reconocer, usar y explicar los elementos constitutivos de la oración simple.</p> <p>8.1. Reconoce y explica en los textos los elementos constitutivos de la oración simple, diferencia sujeto y predicado e interpreta la presencia o ausencia del sujeto como una marca de la actitud, objetiva o subjetiva, del emisor.</p> <p>8.2. Transforma oraciones activas en pasivas y viceversa y explica los diferentes papeles semánticos del sujeto: agente, paciente, causa.</p> <p>8.3. Amplía oraciones en un texto usando diferentes grupos de palabras, utiliza los nexos adecuados y crea oraciones nuevas con sentido completo.</p> <p>9. Identificar los conectores textuales presentes en los textos y reconocer la función que realizan en la organización del contenido del discurso.</p> <p>9.1. Reconoce, usa y explica los conectores textuales (de adición, contraste y explicación) y los principales mecanismos de referencia interna, gramaticales (sustituciones pronominales) y léxicos (elipsis y sustituciones mediante sinónimos e hiperónimos), y valora su función en la organización del contenido del texto.</p> <p>10. Identificar la intención comunicativa de la persona que habla o escribe.</p> <p>10.1. Reconoce la expresión de la objetividad o subjetividad e identifica las modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación con la intención comunicativa del emisor.</p> <p>10.2. Identifica y usa en textos orales o escritos las formas lingüísticas que hacen referencia al emisor y al receptor, o audiencia: la persona gramatical, el uso de pronombres, el sujeto agente o paciente, las oraciones impersonales, etc.</p> <p>10.3. Explica la diferencia significativa que implica el uso de los tiempos y maneras verbales.</p> <p>11. Interpretar de forma adecuada los discursos orales y escritos teniendo en cuenta los elementos lingüísticos, las relaciones gramaticales y léxicas, la estructura y la disposición de los contenidos en función de la intención comunicativa. 11.1. Reconoce la coherencia de un discurso atendiendo la intención comunicativa del emisor, e identifica la estructura y la disposición de contenidos.</p> <p>11.2. Identifica diferentes estructuras textuales: narración, descripción, explicación y diálogo, explica los mecanismos lingüísticos que las diferencian y aplica los conocimientos adquiridos en la producción y mejora de textos propios y ajenos. 12. Conocer la realidad plurilingüe de España, la distribución geográfica de las diferentes lenguas y dialectos del territorio, sus orígenes históricos y algunos de sus rasgos diferenciales.</p> <p>12.1. Localiza en un mapa las diferentes lenguas de España y explica alguna de sus características diferenciales comparando varios textos, reconociendo sus orígenes</p>
--	--

	<p>históricos y describiendo algunos de los rasgos diferenciales.</p> <p>12.2. Reconoce las variedades geográficas del castellano dentro y fuera de España.</p>
4. Educación literaria	<p>1. Leer obras de la literatura española y universal de todos los tiempos y de la literatura juvenil, próximas a los gustos y aficiones del alumno, y mostrar interés por la lectura.</p> <p>1.1. Lee y comprende con un grado creciente de interés y autonomía obras literarias próximas a sus gustos, aficiones e intereses.</p> <p>1.2. Valora alguna de las obras de lectura libre, resume el contenido, explica los aspectos que más le llaman la atención y lo que la lectura le aporta como experiencia personal.</p> <p>1.3. Desarrolla progresivamente el propio criterio estético y persigue como única finalidad el placer por la lectura</p> <p>2. Favorecer la lectura y la comprensión de obras literarias de la literatura española y universal de todos los tiempos y de la literatura juvenil, próximas a los propios gustos y aficiones, y contribuir a la formación de la personalidad literaria.</p> <p>2.1. Desarrolla progresivamente la capacidad de reflexión a través de la observación, el análisis y la explicación de la relación existente entre varias manifestaciones artísticas de todas las épocas (música, pintura, cine...).</p> <p>2.2. Reconoce y comenta la pervivencia o la evolución de personajes tipo, temas y formas a lo largo de varios periodos histórico/literarios hasta la actualidad.</p> <p>2.3 Compara textos literarios y piezas de los medios de comunicación que responden a un mismo tópico, a través de la observación, el análisis y la explicación de los diferentes puntos de vista según el medio, la época o la cultura y valora y critica lo que lee o ve.</p> <p>3. Promover la reflexión sobre la conexión entre la literatura y el resto de las artes: música, pintura, cine, etc., como expresión del sentimiento humano, analiza e interrelaciona obras (literarias, musicales, arquitectónicas...), personajes, temas, etc., de todas las épocas.</p> <p>3.1. Habla en clase de los libros y comparte sus impresiones con los compañeros.</p> <p>3.2. Trabaja en equipo determinados aspectos de las lecturas propuestas, o seleccionadas por los alumnos, e investiga y experimenta de forma progresivamente autónoma.</p> <p>3.3. Lee en voz alta, y modula, adecuando la voz, apoyándose en elementos de la comunicación no verbal y potenciando la expresividad verbal.</p> <p>3.4. Dramatiza fragmentos literarios breves, desarrolla progresivamente la expresión corporal como manifestación de sentimientos y emociones, y respeta las producciones de los otros.</p> <p>4. Fomentar el gusto y el hábito por la lectura en todas sus vertientes: como una vía de acceso al conocimiento y como instrumento de ocio y diversión que permite explorar mundos diferentes de los nuestros, reales o imaginarios.</p> <p>4.1. Lee y comprende una selección de textos literarios, en versión original o adaptados, y representativos de la literatura de la Edad Media en el Siglo de Oro, identifica el tema, resume el contenido e interpreta el lenguaje literario.</p> <p>5. Comprender textos literarios representativos de la literatura de la Edad Media al Siglo de Oro, reconocer la intención del autor, relacionar el contenido y la forma con los contextos socioculturales y literarios de la época, identificar el tema, reconocer la evolución de algunos tópicos y formas literarias y expresar esta relación con juicios personales razonados.</p> <p>5.1. Expresa la relación que existe entre el contenido de la obra, la intención del autor y el contexto y la pervivencia de temas y formas, y emite juicios personales razonados.</p> <p>6. Redactar textos personales de intención literaria siguiendo las convenciones del género, con intención lúdica y creativa.</p> <p>6.1. Redacta textos personales de intención literaria a partir de modelos dados siguiendo las convenciones del género con intención lúdica y creativa.</p>

	<p>6.2. Desarrolla el gusto por la escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar y regular sus sentimientos.</p> <p>7. Consultar y citar adecuadamente fuentes de información variadas, para hacer un trabajo académico en formato clásico o digital sobre un tema del currículo de literatura, adoptar un punto de vista crítico y personal y utilizando las Tecnologías de la Información y la Comunicación.</p> <p>7.1. Aporta en sus trabajos escritos u orales conclusiones y puntos de vista personales y críticos sobre las obras literarias estudiadas, y se expresa con rigor, claridad y coherencia.</p> <p>7.2. Utiliza recursos variados de las Tecnologías de la Información y la Comunicación para la realización de sus trabajos académicos.</p>
7. Criterios de calificación y promoción (Mínimos)	

3º ESO MÍNIMOS

- ☐ Captar las ideas esenciales y la intención de los textos orales y escritos de diferente tipo y nivel de formalidad y expresar su contenido oralmente y por escrito elaborando un esquema o resumen y aportando una opinión personal.
- ☐ Composición de textos orales y escritos con adecuación, coherencia, cohesión y corrección.
- ☐ Reconocimiento y producción de textos breves narrativos, descriptivos y dialogados, expositivos y argumentativos, teniendo en cuenta sus características esenciales.
- ☐ Los medios de comunicación: características y géneros principales.
- ☐ Lectura comprensiva y expresiva de textos adecuados al nivel de 3º de ESO.
- ☐ Composición de textos orales y escritos con adecuación, coherencia, cohesión y corrección.
- ☐ Conocimiento y reconocimiento de la morfología del nombre, verbo, adjetivo, determinantes, pronombres, adverbios, preposición, conjunción e interjección.
- ☐ Morfología: particular atención a la conjugación verbal. Las perífrasis verbales.
- ☐ Oración simple: análisis de la estructura y complementos. Iniciación a la oración compuesta.
- ☐ Contexto, periodización, géneros, características, autores y obras principales de la Edad Media, el Renacimiento, el Barroco y el siglo XVIII.
- ☐ Manejo de diccionarios y de las TIC como fuentes de información.
- ☐ Lectura del libro trimestral y realización satisfactoria del examen o trabajo propuesto.
- ☐ Actitud de participación activa en clase, interés hacia la materia, respetando las normas.

PROCEDIMIENTOS DE EVALUACIÓN Y CALIFICACIÓN Criterios de

evaluación de cada evaluación:

- 60% Contenidos (exámenes y lectura obligatoria)
- 20% Procedimientos (trabajos, cuaderno, redacciones....)
- 20% Actitud (interés por la asignatura, comportamiento, tarea diaria...)

Durante el trimestre se realizarán, como mínimo, dos exámenes de teoría y mínimo una vez se recogerá el cuaderno.

ORTOGRAFÍA.

Se restará 0,1 por falta ortográfica en exámenes y trabajos específicos (hasta un máximo de 1 puntos). En los dictados preparados se restará 0,5 punto por falta y en los no preparados, 0,25.

Los trabajos entregados fuera de plazo (a no ser que se presente un justificante médico u oficial) sólo se puntuarán con un máximo de 5. Estos sólo se recogerán con un plazo límite de cinco días.

La lectura es obligatoria: se realizará un trabajo.

Si se realizan lecturas opcionales ofrecidas por el profesor, por cada uno de ellas se sumará 0,25 a la nota final de la evaluación con un máximo de medio punto; siempre que el alumno tenga un 4 en la nota media de los exámenes de contenidos.

La evaluación es continua. El último examen será de tipo global para todo el alumnado y servirá para recuperar la asignatura.

Si un alumno no se presenta al examen en la fecha prevista se le repetirá, siempre y cuando traiga un justificante médico u oficial. Deberá entregarlo en el momento de incorporación a clase. Si no trae justificante se acumula la materia para el próximo examen.

LLENGUA I LITERATURA CATALANA

2.1.4. 3r ESO

Competència en Comunicació lingüística

Receptives

Generals (escoltar, llegir)

Comprendre i interpretar la realitat a partir de textos orals i escrits.	x
Accedir a fonts d'informació, comunicació i aprenentatge, en diferents formats, en llengua pròpia i estrangera.	x
Cercar, recopilar, seleccionar i processar informació.	x
Analitzar de manera crítica la informació obtinguda.	x
Reconèixer les convencions socials, els valors i els aspectes culturals del llenguatge a l'hora de comprendre textos.	x
Emprar una llengua estrangera, com a mínim, de forma funcional.	
Reconèixer la intenció comunicativa de diferents tipus de textos.	x

Escoltar

Posar-se en el lloc de l'altre: escoltar, analitzar i tenir en compte opinions diferents de la pròpia.	x
Comprendre missatges orals en diferents situacions comunicatives.	x
Reconèixer diferents tipus de textos orals i els seus trets organitzatius.	x
Gaudir escoltant .	x

Llegir

Llegir de forma expressiva i comprensiva diferents tipus de textos i textos literaris de gèneres diversos.	x
Formar-se un judici crític i ètic a partir de la lectura.	x
Reconèixer diferents tipus de textos escrits i els seus trets organitzatius.	x
Descobrir a través de la lectura altres entorns del saber i de la fantasia i altres idiomes i cultures, i respectarlos.	x
Conèixer els trets fonamentals d'obres literàries rellevants.	x
Gaudir de la lectura.	x

Estratègies de recepció

Distingir la informació rellevant de la no rellevant i les informacions implícites en els textos que s'escolten i en els que es llegeixen.	x
--	---

Emprar estratègies bàsiques per recolzar la comprensió oral i per reconèixer significats lèxics.

x

Analitzar el sistema de la llengua i reflexionar-hi per comprendre'n els usos i el funcionament.

x

Emprar recursos (notes, esquemes...) per comprendre textos orals i escrits complexos.

x

Productives

Generals (parlar, escriure)

Tenir confiança en si mateix per expressar-se oralment i per escrit.

x

Utilitzar un vocabulari prou ampli per expressar-se oralment i per escrit amb propietat i precisió.

x

Donar coherència i cohesió al discurs.

x

Establir relacions d'igualtat entre sexes, llengües, ètnies i qualsevol altre tipus de diferència.

x

Estructurar, organitzar i autoregular el propi coneixement en les pròpies produccions. Comunicar informació.

x

Reconèixer les convencions socials, els valors i els aspectes culturals del llenguatge a l'hora de produir textos.

x

Emprar una llengua estrangera, com a mínim, de forma funcional.

Adoptar decisions sobre les pròpies produccions.

x

Representar la realitat a partir de textos orals i escrits.

x

Produir textos adaptats a cada situació de comunicació, en diferents registres i intencions.

x

Parlar

Expressar oralment missatges, pensaments, vivències, emocions i opinions de manera senzilla i a través de diferents tipus de textos.

x

Eliminar estereotips i expressions sexistes de la pròpia parla.

x

Gaudir expressant-se de forma oral.

x

Parlar en públic amb seguretat i confiança.

x

Escriure

Reconèixer diferents tipus de textos escrits i els seus trets organitzatius.

x

Eliminar estereotips i expressions sexistes de la pròpia expressió escrita.

x

Gaudir expressant-se de forma escrita.

x

Escriure textos per expressar idees, sentiments i experiències adequats a la situació i amb intencions comunicatives o creatives diverses.

x

Escriure textos d'intenció literària valorant els recursos expressius d'aquest ús del llenguatge.

x

Conèixer els trets fonamentals d'obres literàries rellevants.

x

Respectar les normes ortogràfiques en la producció de textos i valorar la seva necessitat.

x

Estratègies de producció

Emprar i interpretar codis i habilitats lingüístiques i no lingüístiques de forma activa i efectiva.

x

Elaborar textos escrits seguint les passes pròpies de la producció: planificació, esborranys, revisió i correcció.

x

Analitzar el sistema de la llengua i reflexionar-hi per comprendre'n els usos i el funcionament.

x

Emprar recursos (notes, esquemes...) per processar i presentar textos orals i escrits complexos.

x

Emprar recursos per aconseguir produccions correctes i qualitat estètica en l'expressió oral i escrita.	x
Competència matemàtica	
Pensar, raonar i argumentar	
Saber plantejar i comunicar preguntes pròpies de les matemàtiques i conèixer el tipus de resposta que aquestes ofereixen, així com comprendre l'abast i els límits dels conceptes matemàtics.	
Distingir diversos tipus d'assertions (definicions, teoremes, conjectures, hipòtesis, exemples, afirmacions condicionals).	x
Seguir processos de pensament (inductiu, deductiu ...).	x
Aplicar procediments i elements de la lògica per identificar la validesa dels raonaments i valorar el grau de certesa associat als resultats que en deriven.	x
Crear, expressar i comunicar argumentacions matemàtiques, seguir i comprendre cadenes argumentals, identificant-ne les idees fonamentals.	
Estimar, jutjar i comunicar la lògica i la validesa d'argumentacions.	x
Entendre en què consisteixen les proves matemàtiques i què les diferencia d'altre tipus de raonaments matemàtics.	
Tenir un sentit heurístic.	x
Utilitzar el llenguatge tècnic, formal i simbòlic i els diferents sistemes de representació	
Demostrar una disposició favorable i de progressiva seguretat i confiança cap a la informació i les situacions que contenen elements o suports matemàtics.	
Interpretar i expressar amb claredat i precisió informacions que contenen elements matemàtics, dades i expressions matemàtiques.	
Expressar-se i comunicar-se en el llenguatge matemàtic oralment i per escrit, incorporar-lo a l'expressió habitual i fer-ne un ús precís.	
Traduir del llenguatge natural al llenguatge simbòlic/formal i entendre les relacions entre un i altre.	x
Descodificar, codificar, traduir, interpretar, distingir i comunicar diverses formes de representació d'objectes i situacions matemàtiques.	
Seleccionar tècniques adequades per representar i interpretar la realitat segons les situacions i els objectius.	x
Comprendre les interrelacions existents entre les diverses representacions.	x
Utilitzar i construir models matemàtics	
Interpretar models matemàtics en funció de la realitat. Identificar situacions i traduir-les a estructures matemàtiques. Fer feina amb models matemàtics.	
Validar, analitzar, criticar i comunicar un model i els seus resultats.	
Conèixer, controlar i saber comunicar el procés de construcció de models matemàtics.	
Plantejar i resoldre problemes de la vida quotidiana i del món laboral	
Identificar situacions quotidianes i del món laboral que poden resoldre's utilitzant els elements i raonaments matemàtics.	
Planificar i aplicar estratègies de resolució de problemes a situacions de la vida quotidiana i del món laboral.	x
Utilitzar els elements i raonaments matemàtics per prendre decisions en situacions quotidianes i del món laboral de distint nivell de complexitat.	

Plantejar, formular i definir diversos tipus de problemes matemàtics i resoldre'ls de diverses maneres.

Comunicar el plantejament d'un problema, els processos seguits en la seva resolució i els resultats obtinguts. x

Integrar el coneixement matemàtic amb altres tipus de coneixement per comprendre i resoldre situacions.

Valorar la resolució de situacions basada en el respecte i el gust per la certesa i en base al raonament. x

Utilitzar els procediments matemàtics bàsics i les eines i els instruments de suport

Saber utilitzar les tècniques i els procediments matemàtics bàsics per comptar, operar, mesurar, situar-se a l'espai i organitzar i analitzar dades.

Conèixer i saber emprar materials i eines de suport (calculadores, recursos TIC, ...) per contribuir a la realització de l'activitat matemàtica i entendre les seves limitacions.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

Interactuar amb l'espai físic

Percebre l'espai físic des de l'entorn immediat fins a gran escala.

Moure's en l'espai i resoldre situacions en què intervenen objectes i la seva posició. Tenir consciència i control del propi cos.

Ser conscient de la influència que té la presència de l'espècie humana sobre el medi, les modificacions que hi introdueix i els paisatges que en resulten.

Valorar i prendre decisions sobre el món físic.

Analitzar la influència de les diferents activitats humanes sobre el món físic. x

Analitzar els hàbits de consum i la seva incidència en el medi. x

Valorar i aplicar el pensament científicotècnic

Interpretar la informació que es rep per predir i prendre decisions amb autonomia i iniciativa personal. x

Saber aplicar els conceptes científics i tècnics i les teories científiques bàsiques en àmbits i situacions de la vida diversos.

Demostrar esperit crític en l'observació de la realitat i l'anàlisi dels missatges informatius i publicitaris. x

Usar els valors associats a la ciència i al desenvolupament tecnològic. x

Valorar el coneixement científic front a altres formes de coneixement. Reconèixer les característiques de l'activitat investigadora i els seus límits. **Posar en pràctica**

els processos propis de la indagació científica

Identificar i plantejar problemes rellevants i formular preguntes. x

Fer observacions directes o indirectes, registrar-les i interpretar-les. x

Localitzar, obtenir, analitzar i representar informació qualitativa i quantitativa. x

Plantejar hipòtesis o solucions temptatives i dissenyar maneres de contrastar-les.

Utilitzar models. x

Fer prediccions i inferències.

Obtenir, interpretar i avaluar resultats.

Elaborar conclusions basades en proves i comunicar-les en diversos contextos.

Planificar i manejar solucions científiques i tècniques utilitzant criteris econòmics i ecològics sostenibles per tal de satisfer les necessitats de la vida quotidiana i el món

laboral.

Actuar per millorar i preservar les condicions de vida pròpia, dels altres i de tots els éssers vius

Valorar la incidència de l'acció humana sobre l'ecosfera i utilitzar de forma responsable els recursos naturals.

Percebre les necessitats de les persones, de les organitzacions i del medi ambient.

Adoptar hàbits de consum responsable en la vida quotidiana.

Actuar per millorar la conservació dels recursos i de la diversitat natural.

Conèixer i valorar els elements clau que milloren la qualitat de vida de les persones. Adoptar

actituds favorables al manteniment d'una vida física i mental saludable.

Considerar la doble dimensió -individual i col·lectiva- de la salut i adoptar actituds de responsabilitat i respecte cap als altres i cap a un mateix.

Tractament de la informació i competència digital

Conèixer i aplicar les eines TIC

Emprar el vocabulari bàsic de l'ordinador.

Conèixer els elements perifèrics de l'ordinador, les seves funcions i connexions. Conèixer les operacions bàsiques de l'ús dels ordinadors.

Comprendre la naturalesa i la manera d'operar dels sistemes tecnològics.

Realitzar tasques de manteniment bàsic de l'ordinador.

Saber utilitzar recursos compartits en una xarxa.

Manejar estratègies per identificar i resoldre els problemes habituals de software i de hardware.

Manejar programes de processament de textos, presentacions, fulls de càlcul, bases de dades i editors gràfics i simuladors.

Manejar bàsicament aparells i programes multimèdia.

Avaluar i seleccionar noves fonts d'informació i innovacions tecnològiques a mesura que apareixen, segons la seva utilitat per abordar tasques o objectius específics.

Emprar habitualment els recursos tecnològics disponibles per resoldre problemes reals de manera eficient.

Comprendre l'efecte dels canvis dels sistemes tecnològics en el món personal i sociolaboral.

Disposar d'habilitats per cercar, obtenir, processar i comunicar informació

Emprar tècniques i estratègies diverses per accedir a la informació d'acord amb la font i el suport que s'utilitzi (oral, imprès, audiovisual, digital o multimèdia) i en situacions i contextos diversos.

Processar i gestionar adequadament informació abundant i complexa. x

Utilitzar les eines de navegació per Internet com a element essencial per informar-se i aprendre. x

Mostrar una actitud crítica i reflexiva en la valoració de la informació disponible, contrastant-la quan sigui necessari.

Comunicar la informació i els coneixements adquirits en diferents suports emprant recursos expressius que incorporin diferents llenguatges i tècniques específiques i aprofitant les possibilitats que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació.

Dominar els llenguatges específics bàsics (textual, numèric, icònic, visual, gràfic i sonor) i les seves pautes de descodificació i de transferència, aplicant-los a diferents situacions i contextos.

Mostrar una actitud positiva davant les noves TIC, com una font potencial d'enriquiment personal i social.

Emprar les TIC de manera ètica, responsable i segura.

Transformar la informació en coneixement

Utilitzar les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eina per organitzar la informació, processar-la i orientar-la, per aconseguir objectius i finalitats d'aprenentatge, de feina i d'oci prèviament establerts. x

Organitzar la informació, relacionar-la, analitzar-la, sintetitzar-la i fer inferències i deduccions de diferent nivell de complexitat. x

Comprendre la informació, analitzar-la de forma crítica i reflexiva i integrar-la en els esquemes previs de coneixement. x

Generar produccions responsables i creatives.

Treballar en entorns col·laboratius ampliant els entorns de comunicació per participar en comunitats d'aprenentatge formals i informals.

Competència social i ciutadana

Comprendre la realitat social

Entendre els trets de les societats actuals, la creixent pluralitat i el seu caràcter evolutiu. x

Tenir consciència de l'existència de distintes perspectives per analitzar la realitat històrica i social del món, la seva evolució, les seves fites i els seus problemes.

Usar l'anàlisi multicausal i sistèmica per jutjar els fets i els problemes socials i històrics. Comprendre l'aportació que les diferents cultures han fet a l'evolució i al progrés de la humanitat. x

Mostrar un sentiment de ciutadania global compatible amb la identitat local. x

Reflexionar sobre els fets i els problemes socials i històrics de forma global i crítica. x

Realitzar raonaments crítics sobre situacions reals i dialogar per millorar col·lectivament la comprensió de la realitat. x

Adquirir una memòria històrica i usar-la per argumentar i expressar opinions fonamentades sobre fenòmens actuals o passats. x

Conèixer i comprendre els trets i els valors del sistema democràtic

Conèixer i comprendre els valors en què es basen els estats i les societats democràtiques, els seus fonaments, les maneres d'organitzar-se i el seu funcionament.

Reflexionar críticament sobre els conceptes de democràcia, llibertat, igualtat, solidaritat, corresponsabilitat, participació i ciutadania. x

Conèixer i entendre els drets i els deures recollits en les declaracions internacionals, en la Constitució espanyola i en l'Estatut d'Autonomia i la seva aplicació per part de les distintes institucions.

Valorar les diferències i reconèixer la igualtat entre els distints col·lectius, i en particular entre homes i dones. x

Mostrar un comportament coherent amb els valors democràtics. x

Exercir la ciutadania activa

Construir, acceptar i practicar normes de convivència d'acord amb els valors democràtics. x

Exercitar els drets i els deures cívics, les llibertats i les responsabilitats. x

Responsabilitzar-se de les eleccions i les decisions adoptades. x

Actuar amb criteri propi mantenint una actitud constructiva, solidària i responsable.	x
Practicar el diàleg i la negociació per arribar a acords com a forma de resoldre els conflictes, tant en l'àmbit personal com en el social.	x
Saber comunicar-se en distints contextos, expressar les idees pròpies i escoltar les dels altres.	x

Utilitzar el judici ètic per prendre decisions

Tenir consciència dels propis pensaments, valors, sentiments, emocions i accions, controlar-los i autoregular-los.	x
Ser conscient dels valors de l'entorn, avaluar-los i reconstruir-los afectivament i racionalment per crear un sistema de valors propi.	x
Construir un sistema de valors propi i comportar-se amb coherència amb aquest a l'hora d'enfrontar-se a una decisió o a un conflicte.	x
Entendre que les posicions personals no són ètiques si no estan basades en el respecte als principis i als valors universals.	x
Saber posar-se al lloc dels altres i comprendre el seu punt de vista.	x
Saber que els conflictes de valors i interessos formen part de la convivència.	x
Resoldre els conflictes amb actitud constructiva.	x
Prendre decisions amb autonomia usant una escala de valors construïda amb reflexió crítica i diàleg.	x
Prendre decisions en els distints nivells de la vida comunitària valorant conjuntament els interessos individuals i els del grup.	x

Competència cultural i artística

Apreciar i gaudir amb l'art i amb les manifestacions artístiques

Adquirir habilitats de pensament, perceptives i comunicatives, de sensibilitat i sentit estètic, per comprendre i valorar les manifestacions artístiques.	x
Adquirir habilitats i actituds per gaudir amb l'art i amb les manifestacions culturals.	x
Apreciar la creativitat implícita en l'expressió d'idees, d'experiències o de sentiments a través de diferents mitjans artístics: música, literatura, arts visuals i escèniques, arts populars...	x
Valorar la llibertat d'expressió, el dret a la diversitat cultural i la importància del diàleg intercultural.	x
Mostrar una actitud oberta, respectuosa i crítica cap a la diversitat d'expressions artístiques.	x
Mostrar interès per participar en la vida cultural.	x
Conèixer la importància representativa, expressiva i comunicativa que els factors estètics tenen en la vida quotidiana de les persones i de les societats.	x
Mostrar interès per contribuir a la conservació del patrimoni cultural i artístic de la pròpia comunitat i d'altres llocs.	x

Reflexionar i analitzar críticament l'entorn artístic

Trobar fonts, formes i vies de comprensió de les formes de l'art i de la cultura.	x
Tenir un coneixement bàsic de les principals tècniques, recursos i convencions dels diferents llenguatges artístics per interpretar les manifestacions artístiques.	x
Tenir un coneixement bàsic de les obres i les manifestacions més destacades del patrimoni cultural.	x
Identificar les relacions bàsiques existents entre les manifestacions artístiques i la societat que les genera.	x

Percebre, comprendre i enriquir-se amb diferents realitats i produccions del món de l'art i de la cultura.	x
Emprar recursos artístics per expressar-se i per comunicar-se	
Trobar fonts, formes i vies d'expressió personal.	x
Adequar la utilització de recursos artístics d'expressió i representació per realitzar produccions pròpies.	x
Planificar, avaluar i ajustar els processos necessaris per aconseguir resultats, en l'àmbit personal o en l'acadèmic.	x
Tenir iniciativa, imaginació i creativitat per expressar-se a través de codis artístics.	x
Tenir interès i voluntat de cultivar la pròpia capacitat estètica, tècnica i creadora.	x
Tenir consciència de la importància de donar suport i d'apreciar les iniciatives i les contribucions dels altres.	x
Tenir un coneixement bàsic de les principals tècniques, recursos i convencions dels diferents llenguatges artístics per a la pròpia expressió.	x
Aplicar habilitats de pensament divergent i de treball cooperatiu.	x
Disposar d'habilitats de cooperació per contribuir a la consecució d'un resultat final en treballs col·lectius.	x
Valorar la realització d'experiències artístiques compartides.	x
Competència per aprendre a aprendre	
Reconèixer les pròpies capacitats (intel·lectuals, emocionals, físiques)	
Iniciar-se en el coneixement de les pròpies possibilitats, dificultats i mancances, del que es pot fer sol o amb ajuda.	x
Ser conscient de les capacitats que prenen part en l'aprenentatge.	x
Ser conscient dels processos i de les estratègies necessàries per desenvolupar les pròpies possibilitats.	x
Ser conscient d'allò que se sap i del que cal aprendre.	x
Disposar d'un sentiment de competència personal	
Tenir confiança en si mateix i perspectives d'èxit.	x
Tenir voluntat per superar els obstacles i per afrontar nous reptes d'aprenentatge.	x
Plantejar-se fites assolibles a curt, mitjà i llarg termini, i aconseguir-les.	x
Eleva els objectius d'aprenentatge de forma progressiva i realista.	x
Acceptar els errors i aprendre'n.	x
Manifestar interès per aprendre.	x
Adquirir autonomia en l'aprenentatge	
Desenvolupar estratègies que facilitin la comprensió, l'expressió, l'atenció, la concentració, la memorització, el raonament i la motivació.	x
Desenvolupar hàbits d'esforç i responsabilitat en la feina.	x
Emprar les estratègies d'aprenentatge i d'estudi de manera cada cop més autònoma.	x
Utilitzar diverses habilitats per obtenir informació i transformar-la en coneixement propi.	x
Mostrar curiositat per plantejar-se interrogants.	x
Identificar i manejar la diversitat de respostes possibles davant una mateixa situació o problema.	x
Aplicar els nous coneixements i capacitats a situacions semblants i contextos diversos.	x
Generalitzar i extrapolar aprenentatges.	x

Aprendre dels altres i amb els altres.	x
Relacionar els continguts que s'han d'aprendre amb els aprenentatges previs i amb l'experiència personal.	x
Ser capaç d'autoavaluar-se i d'autoregular-se.	x
Organitzar i planificar els aprenentatges i la pròpia feina	
Analitzar situacions problemàtiques establint relacions de causa-efecte, cercant alternatives i prenent decisions.	x
Planificar les passes a seguir en la resolució de problemes i en el treball per projectes.	x
Planificar i organitzar les activitats i el temps de forma efectiva.	x
Seleccionar i organitzar la informació i integrar-la a través de resums, esquemes, mapes conceptuals...	x
Registrar sistemàticament fets i relacions.	x
Emprar tècniques i hàbits de treball individual i cooperatiu.	x
Manifestar interès per la feina ben feta.	x
Revisar els treballs per millorar-los.	x
Presentar els treballs amb cura i ordre.	x
Saber administrar l'esforç.	x
Autonomia i iniciativa personal	
Adquirir i aplicar valors i actituds personals	
Ser conscient de la necessitat d'actuar amb creativitat, responsabilitat i perseverança i de demorar la necessitat de satisfacció immediata.	x
Adquirir confiança en un mateix i autoestima.	x
Exercir l'autocrítica i el control emocional.	x
Aprendre dels errors.	x
Tenir capacitat d'escollir, de calcular i assumir riscos, i d'afrontar problemes.	x
Tenir una actitud positiva cap al canvi i la innovació i entendre aquests canvis com a oportunitats, amb capacitat d'adaptar-s'hi de manera crítica i constructiva.	x
Transformar les idees en accions	
Conèixer les fases de desenvolupament d'un projecte: planificar, prendre decisions, actuar, avaluar el que s'ha fet i autoavaluar-se, extreure conclusions i valorar les possibilitats de millora.	x
Ser capaç d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions o projectes individuals o col·lectius.	x
Escollir amb criteri propi, desenvolupar les opcions i els plans personals i responsabilitzar-se'n, tant en l'àmbit personal, com en el social i laboral.	x
Analitzar possibilitats i limitacions pròpies i dels projectes.	x
Reelaborar els plantejaments previs o elaborar noves idees.	x
Afrontar problemes, trobar-hi solucions i dur-les a la pràctica.	x
Tenir una visió estratègica dels reptes i les oportunitats.	x
Identificar i assolir objectius.	x
Mantenir la motivació per aconseguir l'èxit.	x
Conèixer, respectar i complir les normes de seguretat i manteniment.	x
Posar en relació l'oferta acadèmica, laboral o d'oci disponible amb les capacitats, les expectatives i els projectes personals.	x
Liderar projectes	

Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible.	x
Saber posar-se al lloc de l'altre, dialogar i negociar.	x
Saber organitzar el temps i les tasques.	x
Comunicar als altres les pròpies idees i decisions així com valorar les idees dels altres.	x
Afirmar i defensar els drets propis i els dels altres.	x

2.5. TERCER CURS

2.5.1. Desenvolupament de les competències bàsiques a tercer curs

Competència en comunicació lingüística

•Descobrir les possibilitats de la llengua com a instrument per a l'expressió de sentiments i idees.

- ☐Relacionar les llengües que es coneixen identificant estructures comunes.
- ☐Desenvolupar l'habilitat per a expressar-se, oralment i per escrit, utilitzant el llenguatge apropiat a cada situació.
- ☐Classificar paraules en virtut de característiques morfològiques o semàntiques comunes que es presentin.
- ☐Reconèixer tipologies literàries diverses i emprar-les a l'hora de fer les nostres creacions.
- ☐Treballar normes ortogràfiques que permetin la millora de l'escriptura de paraules.

Competència per aprendre a aprendre

- ☐Recórrer al llenguatge com a instrument per a la interpretació i representació de la realitat.
- ☐Llegir fitxes gramaticals i comprendre la informació que ens proporcionen.
- ☐Reflexionar sobre el procés d'aprenentatge, centrant-lo especialment en el de la llengua.
- ☐Relacionar paraules amb les contràries per a precisar-ne el significat.
- ☐Relacionar la llengua amb altres realitats que ens envolten.
- ☐Practicar la tècnica de l'anàlisi sintàctica coma mitjà per a descobrir les estructures de les frases.

Autonomia i iniciativa personalitat

- ☐Analitzar i resoldre problemes, traçar plans i emprendre processos de decisió.
- ☐Identificar la llengua com a part de la cultura comuna d'una comunitat.
- ☐Reforçar la identitat dels interlocutors per mitjà de l'intercanvi d'informació personal.
- ☐Utilitzar la tècnica de l'entrevista com a instrument per a conèixer millor els interessos de les persones.

Tractament de la informació i competència digital

- ☐Llegir ràpidament un text, descobrint la informació més important que ens transmet.
- ☐Utilitzar taules per a classificar informació en virtut de trets comuns que presenta.
- ☐Trobar la informació que ens interessa en graelles, programacions o esquemes.
- ☐Desenvolupar la comunicació personal a través del correu electrònic.
- ☐Adquirir habilitats per a la reutilització de la informació en la producció de textos orals i escrits propis.
- ☐Emprar de manera social i col·laborativa els nous mitjans de comunicació digital.
- ☐Relacionar llenguatge visual i verbal en la interpretació de programes de televisió.

Competència social i ciutadana

- ☐Relacionar-se lingüísticament amb altres persones i conviure-hi.
- ☐Facilitar l'expressió d'opinions, gustos i emocions que produeixen diverses manifestacions culturals i artístiques.
- ☐Valorar formes d'expressió com la televisió o el cinema.
- ☐Conèixer les característiques d'una tira còmica, observant el valor que hi tenen les il·lustracions.

☐ Relacionar les llengües amb les societats en què es parlen, i veure'n les interrelacions.
Veure en la llengua un mitjà en el qual s'expressa una cosmovisió que perdura en el decurs dels segles.

Competència artística i cultural

- ☐ Aproximar-se al patrimoni literari i als seus temes recurrents.
- ☐ Apreciar manifestacions artístiques com la música, la pintura o el cinema.
- ☐ Crear textos de diversa tipologia expressant-hi els continguts que ens semblin més interessants.

2.5.2. Objectius específics

1. Analitzar les característiques principals que configuren els gèneres narratiu, teatral, periodístic i poètic.
2. Produir missatges orals dels gèneres treballats, espontàniament o amb preparació prèvia, amb ordre, coherència, claredat i adequació lingüística.
3. Crear textos narratius, teatrals, periodístics i poètics escrits d'acord amb l'estructura textual, tot complint les normes ortogràfiques i de puntuació.
4. Resumir, comentar i esquematitzar textos de diferents temes i que puguin abastar diferents àrees del currículum.
5. Manejar diferents tipus de diccionaris: generals, enciclopèdics, de sinònims i antònims, etc.
6. Aprendre nou lèxic per enriquir el vocabulari específic.
7. Reconèixer les diferents categories gramaticals, l'estructura i la funció dels sintagmes i la seva substitució pronominal.
8. Repassar les normes ortogràfiques bàsiques.
9. Llegir expressivament textos literaris en prosa i en vers, de qualsevol dels gèneres treballats, amb veu i entonació adequades i d'acord amb les regles de l'ortologia de la llengua.
10. Introduir la literatura mitjançant fragments significatius de la literatura catalana que s'analitzen i, a partir d'aquests, crear textos propis.
11. Analitzar sintàcticament una oració simple i distingir-la de l'oració composta.
12. Reconèixer el significat i la funció gramatical d'una oració coordinada, juxtaposada i subordinada (substantiva, adjectiva i adverbial) per expressar millor el pensament.

2.5.3. Continguts

2.5.3.1. Bloc 1. Comunicació

1. Els mitjans de comunicació

- La premsa, la ràdio i la televisió.
- Gèneres periodístics d'informació: notícia, crònica i reportatge.
- El text periodístic dialogat: l'entrevista.

2. Estructures formals del text

- Estructures narratives (conte, novel·la, notícia, crònica, reportatge, etc.).
- Estructures descriptives (descripció científica, literària, etc.).
- Estructures dialogades (entrevista, enquesta, teatre, etc.).
- Estructures expositives i explicatives (exposició oral, esquemes, resums, mapes conceptuals, projectes, informes, documentals, convocatòries, reglaments, actes, etc.)

3. Habilitats lingüístiques

3.1. Escoltar, parlar i conversar

- Comprensió de textos orals procedents dels mitjans de comunicació audiovisual com reportatges i entrevistes.
- Comprensió de textos orals utilitzats en l'àmbit acadèmic amb atenció especial a la presentació de tasques i instruccions per a la seva realització, a exposicions orals breus i a l'obtenció d'informacions dels mitjans de comunicació en informatius, reportatges o entrevistes.
- Exposició de la informació presa d'un mitjà de comunicació sobre un tema d'actualitat, respectant les normes que regeixen la interacció oral.
- Explicacions orals senzilles de manera ordenada i clara, prèviament preparades, sobre fets d'actualitat social, política o cultural que siguin de l'interès de l'alumnat, amb ajuda de mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Anàlisi i ús de la llengua d'acord amb el registre requerit a cada situació comunicativa.
- Intervenció activa en situacions de comunicació pròpies de l'àmbit acadèmic, especialment en les proposades sobre la manera d'organitzar l'activitat, l'aportació d'informacions útils per al treball en comú i l'exposició d'informes sobre les tasques realitzades.
- Maneig de mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació per elaborar missatges orals.
- Actitud de cooperació i de respecte en situacions d'aprenentatge compartit.
- Valoració del diàleg com a mitjà per a arribar a acords i resoldre conflictes tant en l'àmbit personal com social.
- Utilització de la llengua per prendre consciència dels coneixements, les idees i els sentiments propis i per regular la pròpia conducta.

3.2. Llegir. Comprensió de textos escrits

- Comprensió de textos propis de la vida quotidiana i de les relacions socials com convocatòries i ordres del dia, actes de reunions i reglaments.
- Comprensió de textos dels mitjans de comunicació, reconeixent les diferències entre informació i opinió en cròniques, reportatges i entrevistes.
- Comprensió de textos de l'àmbit acadèmic, amb especial atenció a la consulta, en diversos suports, de diccionaris, glossaris i altres fonts d'informació.
- Lectura expressiva en veu alta. Dramatització. Memorització.
- Reconeixement de fets, opinions i interpretacions en un text escrit.
- Identificació del tema d'un text. Idees principals i secundàries.
- Reconeixement dels trets distintius i de les peculiaritats formals dels textos escrits.
- Identificació del tema i de la idea principal d'un text escrit de la seva vida quotidiana o dins l'àmbit acadèmic.

- Actitud reflexiva i crítica respecte a la informació disponible davant dels missatges que suposin qualsevol tipus de discriminació o manipulació de la informació.

3.3. Composició de textos escrits

- Composició de textos propis de la vida quotidiana i de les relacions socials, com participació en fòrums, diaris personals, reglaments o circulars.
- Composició de textos propis dels mitjans de comunicació, com reportatges o entrevistes destinats a un suport imprès o digital, a àudio o a vídeo.
- Composició, manuscrita o digital, de textos propis de l'àmbit acadèmic, especialment textos expositius i explicatius elaborats a partir de la informació obtinguda i organitzada mitjançant esquemes, mapes conceptuals i resums, així com l'elaboració de projectes i informes sobre tasques i aprenentatges.
- Propietats del text: coherència i cohesió textuals; adequació al registre; correcció gramatical.
- Conversió de textos orals en escrits.
- Transformació de textos d'un registre a un altre.
- Valoració dels diferents recursos lingüístics i extralingüístics que utilitzen els missatges publicitaris.
- Interès per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge, com a forma de comunicar les experiències i els coneixements propis i com a manera de regular la conducta.

2.5.3.2. Bloc 2. Llengua i societat

- Orígens i evolució de la llengua catalana.
- Fenòmens del contacte de llengües. Bilingüisme, diglòssia, conflicte lingüístic. Planificació lingüística: la normalització de les llengües al seu propi territori.
- La normativització: Institut d'Estudis Catalans.

2.5.3.3. Bloc 3. Coneixement de la llengua

1. Fonètica i ortografia

- Revisió de l'accentuació i de les grafies vocàliques i consonàntiques.
- Interferències fonètiques.
- Coneixement i ús reflexiu de les normes ortogràfiques, apreciament el seu valor social i la necessitat de cenyir els escrits a la norma lingüística.

2. Gramàtica

- Distinció entre la forma (categoria gramatical) i la funció de les paraules, així com coneixement dels procediments lèxics (afixos) i sintàctics per al canvi de categoria.
- Reconeixement i ús dels significats contextuais que poden adquirir les modalitats de l'oració i la

perífrasi verbals de caràcter modal.

- Identificació i ús reflexiu de connectors textuais, amb especial atenció als distributius, d'ordre, contrast, explicació i causa, i dels mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics.
- Comparació dels diferents comportaments sintàctics d'un mateix verb en algunes de les seves accepcions, identificació del subjecte i dels diferents complements verbals i ús de la terminologia sintàctica necessària en les anàlisis de les oracions simples: enunciat, frase i oració; subjecte i predicat; predicat nominal i predicat verbal; subjecte, verb i complements; agent, causa i pacient; oració activa i oració passiva; oració transitiva i intransitiva; complement directe, indirecte, de règim, circumstancial, agent i atribut.
- Coneixement de les funcions sintàctiques característiques de les classes de paraules i anàlisi de la seva forma (flexió, afixos, etc.), especialment pel que fa als aspectes relacionats amb la normativa.
- Reconeixement i ús coherent de les formes verbals als textos, amb especial atenció als valors aspectuals de perífrasis verbals.

3. Lèxic

- Neologismes, locucions, modismes. Refranys. Frases fetes.
- Mecanismes de formació de paraules: composició i derivació.
- Significat i sentit. Camps semàntics i associatius. Famílies lèxiques. El canvi semàntic.
- Interferències lèxiques.

2.5.3.4. Bloc 4. Educació literària

1. El llenguatge literari

- Desenvolupament de l'autonomia lectora i apreciació de la literatura com a font de plaer, de coneixement d'altres móns, temps i cultures.
- Identificació de la relació entre les manifestacions literàries, les societats en les quals es desenvolupen i les persones que les produeixen.
- Lectura expressiva i comprensiva d'obres en prosa i en vers.
- Memorització de textos breus i recitació de poemes.
- Valoració de la creació literària pròpia com a expressió del pensament.
- Elaboració de treballs senzills sobre lectures.
- Lectura comentada i recitació de poemes, comparant el tractament de certs temes recurrents, en diferents períodes literaris, i valorant la funció dels elements simbòlics i dels recursos retòrics i mètrics al poema.
- Lectura comentada de relats, observant la transformació de la narrativa des de l'èpica medieval en vers a la narració moderna en prosa i la transformació de l'heroi al personatge de novel·la.
- Lectura comentada i dramatitzada d'obres teatrals breus i fragments representatius del teatre clàssic i del segle XVIII, reconeixent algunes característiques temàtiques i formals.

- Coneixement de les característiques generals dels grans períodes de la història de la literatura des de l'edat mitjana fins al segle XVIII i apropament a alguns autors i obres rellevants.

2. La literatura medieval

- Introducció sociocultural i característiques generals.
- La poesia trobadoresca.
- Ramon Llull.
- Les quatre grans cròniques.
- Literatura religiosa i moralitzant.

3. El Segle d'Or

- Característiques generals.
- L'humanisme i Bernat Metge.
- La modernització de la poesia: Ausiàs March.
- Les novel·les cavalleresques. Joanot Martorell.

4. El context historicosocial fins al segle XVIII

- Renaixement, barroc i il·lustració.
- La il·lustració a Menorca: Joan Ramis i Ramis.

2.5.3.5. Bloc 5. Tècniques de treball

- Tècniques de recerca d'informació en suports tradicionals (fitxes, biblioteques, etc.) i en nous suports (CD-ROM, DVD, Internet, etc.).
- Comprensió de textos de l'àmbit acadèmic, posant èmfasi a la consulta en diversos suports (diccionaris, glossaris i altres fonts d'informació).
- Interpretació, assimilació i integració als coneixements previs de les informacions lingüístiques i literàries que proporcionen les diferents fonts de consulta, especialment sobre el comportament sintàctic dels verbs (transitius i intransitius) i les relacionades amb el registre i amb la normativa.
- Utilització de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació de forma autònoma per a la localització, selecció i organització d'informació.
- Utilització autònoma de manera progressiva de la biblioteca del centre, de les biblioteques de l'entorn i de les biblioteques virtuals.
- Ús progressivament autònom de diccionaris i de correctors ortogràfics dels processadors de textos.
- Presa d'apunts.
- Anàlisi. Estratègies per a una lectura correcta i tècniques per a la presa d'anotacions.

- Síntesi. Elaboració d'esquemes i resums.
- Planificació i elaboració de guions, esquemes i esborranys previs a la producció de textos propis.
- Revisió i correcció de textos produïts per un mateix d'acord amb les habilitats i els continguts apresos.
- Valoració de l'atenció, la concentració i la memòria com a eines útils per a l'aprenentatge de conceptes lingüístics.
- Autoavaluació i crítica del propi procés d'aprenentatge. Correcció de les produccions pròpies, orals i escrites. Acceptació de l'error com a part del procés d'aprenentatge amb una actitud positiva.
- Interès per la bona presentació dels textos escrits tant manuscrits com digitals, amb respecte per les normes gramaticals, ortogràfiques i tipogràfiques.

2.5.4. Criteris d'avaluació

1. Copsar les idees essencials i la intenció de textos orals i escrits, de diferent tipus i distint nivell de formalitat, inferir el tema general i els temes secundaris, tot reconeixent possibles incoherències o ambigüitats de contingut, i expressar-ne el contingut oralment i per escrit fent un esquema o resum, aportant també una opinió personal.

Es pretén avaluar la comprensió oral i escrita de textos, tant la sintètica (identificar el tema general d'un text i els temes secundaris, no només reconeixent els enunciats en què apareixen explícits, sinó inferint-los d'informacions que es repeteixen en un text), com l'analítica (establir la relació entre els elements d'una exposició i d'una explicació i aplicar tècniques d'organització d'idees). S'avalua la capacitat de l'alumnat de reconèixer la diversitat de registres i utilitzar el més adequat en cada ocasió, identificar l'acte de parla (protesta, advertència, invitació, etc.) i el propòsit comunicatiu, seguir instruccions per realitzar activitats en àmbits públics pròxims a la seva experiència social i en situacions d'aprenentatge que constitueixen processos de certa complexitat. També de plasmar en forma d'esquema i resum els continguts i de poder aportar una valoració personal raonada i ben argumentada.

2. Identificar i descriure les característiques i funció social dels mitjans de comunicació i d'altres textos de la cultura de masses, reconeixent l'ús peculiar dels llenguatges verbals i no verbals en la construcció dels seus missatges i distingint entre la seva dimensió informativa i la seva dimensió persuasiva i manipuladora.

L'avaluació de la capacitat de l'alumnat per destriar informacions objectives d'aquelles que només volen manipular l'emissor és fonamental per desenvolupar l'actitud crítica de l'alumne així com per avaluar si és capaç de distingir el tema principal d'un text i la seva finalitat.

3. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les normes d'ús lingüístic per solucionar problemes de comprensió de textos orals i escrits i per a la composició i revisió progressivament autònoma dels textos propis d'aquest curs.

Amb aquest criteri es busca descobrir si s'adquireixen i s'utilitzen els coneixements sobre la llengua i les normes d'ús en relació amb la comprensió, la composició i la revisió de textos. S'ha d'atendre especialment les variacions socials de la dixi (fórmules de confiança i de cortesia), els connectors, els mecanismes de referència interna, els diferents comportaments sintàctics d'un mateix verb en diferents accepcions i l'expressió d'un mateix contingut mitjançant diferents esquemes sintàctics així com la inserció de subordinades. S'ha de comprovar la consolidació del coneixement pràctic de les

normes ortogràfiques dels signes de puntuació.

4. Exposar, explicar, argumentar, resumir i comentar, en suport paper o digital, usant el registre adequat, organitzant les idees amb claredat, enllaçant els enunciats en seqüències lineals cohesionades, respectant les normes gramaticals i ortogràfiques i valorant la importància de planificar i revisar el text.

Aquest criteri està destinat a avaluar que els alumnes redacten els textos amb una organització clara i enllaçant les oracions en una seqüència lineal cohesionada i que manifesten interès per planificar els textos i revisar-los realitzant successives versions fins arribar a un text definitiu adequat pel seu format i el seu registre. En aquest curs s'ha d'avaluar si saben narrar i comentar amb claredat fets i experiències en fòrums i diaris personals en suport imprès o digital; compondre textos propis de l'àmbit públic, especialment reglaments, circulars, convocatòries i actes de reunions, d'acord amb les convencions d'aquests gèneres; redactar reportatges i entrevistes organitzant la informació de manera jeràrquica; resumir narracions i exposicions reconstruint els elements bàsics del text original; compondre exposicions i explicacions sobre temes que requereixen la consulta de fonts, facilitant als lectors una lectura fluida i l'obtenció d'informacions rellevants; exposar projectes de treball i informar de les conclusions. També s'ha de valorar la bona presentació dels textos escrits tant en suport paper com digital, amb respecte per les normes ortogràfiques i tipogràfiques.

5. Utilitzar tècniques de tractament i de processament de la informació per preparar textos. Aprofitar els recursos que proporciona la tecnologia de la informació (Internet, bases de dades, CD-ROM, DVD, etc.) per reestructurar els treballs escrits i facilitar la precisió i la presentació de les idees.

S'ha de valorar la bona utilització de la gran quantitat d'informació que ens envaeix des dels mitjans de comunicació i les noves tecnologies. Saber fer un ús adequat de fonts (llibres de text, enciclopèdies i diccionaris –en qualsevol suport– i Internet, bases de dades, CD-ROM, DVD, etc.) a l'hora de cercar la informació, valorant no només la recerca d'aquesta informació, sinó la seva tria raonada, la seva qualitat i la quantitat idònia segons el tipus de treball i l'extensió d'aquest. El professorat ha de vigilar la composició prèvia d'un esquema o un guió, per tal de verificar si l'estructura donada a la informació segueix un ordre correcte que permeti la màxima claredat expositiva.

6. Realitzar explicacions orals senzilles sobre fets d'actualitat social, política o cultural que siguin d'interès de l'alumnat, amb l'ajuda de mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Amb aquest criteri es busca observar si són capaços d'oferir explicacions sobre algun fenomen natural, algun fet històric, algun conflicte social, etc. Es tracta d'avaluar que els oients puguin obtenir una descripció clara dels fets i una comprensió suficient de les causes que els expliquen. S'ha de valorar especialment la utilització dels mitjans audiovisuals i les tecnologies de la informació i la comunicació com a suport a les explicacions orals.

7. Saber llegir expressivament textos en prosa, literaris o no, amb entonació, ritme i volum adequats i d'acord amb les regles ortològiques.

Es tracta de comprovar el domini d'aquesta tècnica que afavoreix una més ràpida comprensió del text a través de la pròpia veu, a la vegada que ajuda a fixar les característiques fonètiques mitjançant la pràctica de la lectura. A més, proporciona un mostrari fonètic que ha de servir de magatzem ortològic al qual l'alumnat pot recórrer quan necessita enunciar un discurs. La veu i l'entonació adequades són marcadors de la posició de l'alumnat en relació a la resta de companys i la societat i, per tant, aquest objectiu persegueix també fer-lo parlant actiu.

8. Exposar una opinió sobre la lectura d'una obra completa adequada a l'edat i relacionada amb els períodes literaris estudiats. Avaluar l'estructura i l'ús dels elements del gènere, l'ús del llenguatge i el punt de vista de l'autor. Situar bàsicament el sentit de l'obra en relació amb el seu context i amb l'experiència pròpia, valorant la literatura com a mitjà per interpretar la realitat.

Aquest criteri avalua la competència lectora en l'àmbit literari, per mitjà de la lectura personal d'obres completes relacionades amb els períodes literaris estudiats (inclou adaptacions i recreacions modernes). Han de considerar el text de manera crítica, avaluar-ne el contingut, tenint en compte el context històric, l'estructura general, els elements caracteritzadors del gènere, l'ús del llenguatge (registre i estil), el punt de vista i l'ofici de l'autor. Han d'emetre una opinió personal sobre els aspectes més apreciats i menys apreciats de l'obra, i sobre la implicació entre el seu contingut i les vivències pròpies.

9. Utilitzar els coneixements literaris en la comprensió i valoració de textos breus o fragments, tenint en compte la presència de certs temes recurrents, el valor simbòlic del llenguatge poètic i l'evolució dels

gèneres, de les formes literàries i dels estils.

Amb aquest criteri es pretén avaluar l'assimilació dels coneixements literaris en funció de la lectura, la valoració i el gaudi dels textos comentats a classe; s'observa la capacitat de distanciar-se del text literari per avaluar-ne el contingut, l'organització, l'ús del llenguatge i l'ofici de l'autor. S'ha de tenir en compte la comprensió dels temes i motius, el reconeixement de la recurrència de certs temes (amor, temps, vida, mort), el reconeixement dels gèneres i de la seva evolució a grans trets (de l'èpica en vers a la novel·la, de la versificació tradicional a la renaixentista) i la valoració dels elements simbòlics i dels recursos retòrics i de la seva funcionalitat en el text.

10. Composar textos amb intenció literària i utilitzar i valorar la lectura i la literatura en general com a formes d'aprenentatge i d'accés al patrimoni cultural i com a mètode d'enriquiment personal.

En composar textos literaris podem comprovar si l'alumnat és capaç de posar en funcionament una sèrie de coneixements adquirits prèviament respecte a les convencions de la literatura. Aquest objectiu s'intenta comprovar que es comprèn el fenomen literari com una activitat comunicativa estètica en un context històric determinat, mitjançant la composició d'un text en què s'imiti o es recreï algun dels models utilitzats a classe.

11. Conèixer la terminologia bàsica en les activitats de reflexió sobre l'ús. Conèixer els principis fonamentals de la gramàtica, reconeixent les diferents unitats de la llengua i les seves combinacions.

Hem de comprovar que es coneix i es comença a fer servir la terminologia bàsica per seguir explicacions i instruccions en les activitats gramaticals. En aquest curs, a més de la terminologia avaluada en cursos anteriors, s'ha de comprovar el coneixement de la referida a classes de predicats (nominal, verbal) i oracions (activa, passiva) i de complements verbals; canvis de categoria (nominalitzacions) i a la identificació de les formes d'unió (juxtaposició, coordinació i subordinació) de les oracions. S'ha de valorar l'autonomia progressiva en l'obtenció d'informació gramatical de caràcter general en els diccionaris escolars.

12. Distingir els principals períodes de la literatura catalana, tenint en compte la relació amb el context històric-social, els gèneres literaris i alguns autors significatius. Mostrar coneixement de les relacions entre les obres llegides i comentades, el context en què apareixen i els autors més rellevants de la història de la literatura, realitzant un treball personal d'informació i de síntesi, en suport paper o digital.

Aquest criteri avalua el coneixement que es va adquirint de la història de la literatura catalana, des de l'edat mitjana fins al segle XVIII, prenent especial atenció al context històric-social, els gèneres i els autors més significatius. S'ha d'assumir la producció literària com una conseqüència de les vicissituds històriques i culturals de la nostra tradició i mostrar les relacions que s'estableixen amb literatures escrites en altres llengües i amb altres manifestacions artístiques.

13. Comprendre l'origen i l'evolució de la llengua catalana. Copsar la situació sociolingüística actual.

Relacionar la llengua catalana amb altres llengües i identificar-ne els fenòmens de contacte.

La intenció és avaluar si l'alumnat reconeix el català i les seves varietats diatòpiques com a part de la família romànica; que entén, amb exemples, les semblances que hi ha entre les llengües romàniques; que pot distingir tant les diferències com les coincidències amb el castellà per tal d'evitar errors (gramaticals, lèxics, fonètics o sintàctics), però també per poder optimitzar l'aprenentatge i aprofitar els trets comuns. Per altra banda, ha de conèixer els conceptes que tenen relació amb els fenòmens de contacte de llengües (bilingüisme i conflicte lingüístic).

criteris avaluació

2.7.2.1. Es consideraran criteris mínims per a poder superar el PRIMER CICLE:

- ☐ Tenir un hàbit de treball constant durant el curs, tant pel que fa a la feina dins l'aula com a les tasques encomanades a casa.
- ☐ Tenir una actitud respectuosa envers la llengua i esforçar-se per dominar-la tant oralment com per escrit.
- ☐ Tenir una actitud positiva i participativa en les diferents activitats que es duguin a terme.
- ☐ Utilitzar el català com a llengua vehicular amb la resta de gent del centre amb un mínim de correcció i fluïdesa.

- ☐ Tenir una actitud tolerant i respectuosa envers la pluralitat lingüística i el reconeixement dels drets del català com a llengua pròpia de les Illes Balears.
- ☐ Elaborar un resum oral i escrit sobre un tema adequat a la seva edat i al contingut del curs.
- ☐ Escriure textos propis integrant-hi les normes ortogràfiques estudiades.
- ☐ Presentar quaderns i treballs amb correcció gramatical referida a les normes estudiades, amb netedat i respectant els marges, amb lletra acurada, etc.
- ☐ Ser capaç de llegir i entendre qualsevol text parcial o llibre complet, adequat al nivell que cursa l'alumne.

2.7.2.2. Es consideraran criteris mínims per a 3r d'ESO:

- Tots els criteris de primer i segon d'ESO a més dels següents:

- ☐ Exposar oralment un tema, després d'una planificació prèvia, de manera lògica i ordenada i amb un llenguatge adequat a la intenció i a la situació comunicativa.
- ☐ Llegir amb fluïdesa atenent a l'entonació i als signes de puntuació.
- ☐ Produir textos escrits de tipologia diferent, amb ús de distintes tècniques de comunicació, amb adequació a la situació comunicativa.
- ☐ Reconèixer els principals elements lingüístics (text, oració , complements, pronoms, morfologia nominal i verbal).
- ☐ Integrar en els textos escrits les normes gramaticals.
- ☐ Adquirir i utilitzar un lèxic adequat al continguts del curs.
- ☐ Llegir les lectures obligatòries proposades per al curs.
- ☐ Presentar els treballs amb un mínim de correcció gramatical i amb cura formal.

La nota de l'avaluació serà un 20% actitud, un 20% feines i un 60% controls.

CIÈNCIES SOCIALS

3.3.1 CONTINGUTS DEL TERCER CURS

BLOC 2. L'ESPAI HUMÀ

- El relleu global, europeu, peninsular i de les Illes.
- Les Illes Balears, Espanya, Europa i el món: la població
- L'organització territorial.
- Models demogràfics.
- Moviments migratoris.
- La ciutat i el procés d'urbanització.
- Activitats humanes: àrees productores del món.
- Sistemes i sectors econòmics.
- Espais geogràfics segons l'activitat econòmica. Els tres sectors.
- Aprofitament i futur dels recursos naturals.
- Desenvolupament sostenible.
- Impacte mediambiental i aprofitament de recursos.

3.3.2 SEQÜENCIACIÓ DELS CONTINGUTS DE TERCER CURS

La programació haurà de ser un poc flexible en aquest punt, en funció de les característiques específiques del curs escolar. Procurarem seqüenciar els continguts al llarg del curs adaptant-los a cada una de les avaluacions trimestrals que es faran durant el curs escolar. Tendrem en compte que durant aquest disposarem únicament de tres sessions per setmana i que sol ser freqüent que no s'arribin a

impartir totes degut a alguns imprevistos que sorgeixen habitualment al llarg del curs (malalties professorat, sortides extraescolars, festes del centre, i els propis ritmes d'aprenentatge dels alumnes, etc.) Bàsicament s'intentarà ajustar-se a la següent temporalització:

Primer trimestre: Es treballaran els aspectes introductoris, una part de geografia física i a continuació es treballaran els cinc temes primers: Organització política de les societats; l'organització econòmica de les societats; l'agricultura i la ramaderia; la mineria i la indústria.

Segon trimestre: Es treballaran les unitats dedicades a Serveis, transports i turisme i les activitats comercials. S'estudiaran les unitats didàctiques compreses en el llibre entre els temes 6 i 9.

Tercer trimestre: S'estudiarà des del tema 10 fins acabar el temari.

Moltes de la unitats didàctiques tracten temes transversals que s'hauran estudiat durant el curs, per això moltes d'elles s'estudiaran a manera de síntesis. Consideram important treballar la Demografia i l'Espai Urbà, encara que no figura en el currículum de 3r d'ESO.

S'inclourà com a matèria del curs l'aprenentatge de geografia política i física de les Illes Balears,

l'estat espanyol i els continents.

3.3.3 CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTANDARDS D'APRENENTAGE AVALUABLES DE TERCER CURS.

1. Analitzar les característiques, la distribució, la dinàmica i l'evolució de la població de les Illes Balears i d'Espanya, així com els moviments migratoris.

1.1. Explica la piràmide de població d'Espanya i de les diferents comunitats autònomes.

1.2. Analitza a diferents mitjans els moviments migratoris de les tres darreres dècades.

2. Conèixer l'organització territorial d'Espanya.

2.1. Distingeix en un mapa polític la distribució territorial d'Espanya: comunitats autònomes, capitals, províncies, illes.

3. Conèixer i analitzar els problemes i els reptes mediambientals als quals han de fer front les Illes Balears i Espanya, l'origen que tenen i les possibles vies per superar-los.

3.1. Compara paisatges humanitzats espanyols segons l'activitat econòmica que s'hi duu a terme.

4. Conèixer els principals espais naturals protegits peninsulars i insulars.

4.1. Situa els parcs naturals espanyols en un mapa i explica la situació actual d'alguns d'ells.

5. Identificar els principals paisatges humanitzats espanyols i classificar-los per comunitats autònomes.

5.1. Classifica els principals paisatges humanitzats espanyols a través d'imatges

6. Reconèixer les característiques de les ciutats espanyoles i les diferents formes d'ocupació de l'espai urbà.

6.1. Interpreta textos que expliquen les característiques de les ciutats d'Espanya amb l'ajuda d'Internet o de mitjans de comunicació escrits.

7. Analitzar la població europea pel que fa a la distribució, l'evolució, la dinàmica, les migracions i les polítiques de població.

7.1. Explica les característiques de la població europea.

7.2. Compara la població europea de diferents països tenint en compte la distribució, l'evolució i la dinàmica.

8. Reconèixer les activitats econòmiques dels tres sectors que es duen a terme a Europa, a Espanya i a les Illes Balears i identificar diferents polítiques econòmiques.

8.1. Diferencia els diversos sectors econòmics europeus.

9. Comprendre el procés d'urbanització a Europa, a Espanya i a les Illes Balears i els pros i els contres que suposa.

- 9.1. Distingeix els diversos tipus de ciutats existents al nostre continent.
- 9.2. Resumeix elements que diferencien el món urbà i el rural a Europa.
10. Comentar la informació sobre la densitat de població i les migracions en mapes del món.
- 10.1. Localitza al mapa mundial els continents i les àrees més densament poblats.
- 10.2. Situa al mapa del món les vint ciutats més poblades, esmenta a quin país pertanyen i explica la posició econòmica que ocupen.
- 10.3. Explica l'impacte de les onades migratòries als països d'origen i als d'acollida.
11. Conèixer les característiques de diversos tipus de sistemes econòmics.
- 11.1. Diferencia aspectes concrets dins un sistema econòmic i analitza com es relacionen.
12. Entendre la idea de desenvolupament sostenible i les implicacions que té.
- 12.1. Defineix el concepte de desenvolupament sostenible i descriu conceptes clau que hi estan relacionats.
13. Localitzar els recursos agraris i naturals al mapa mundial.
- 16 de maig de 2015
- 13.1. Situa al mapa mundial les principals zones cerealícoles i les masses boscoses més importants del món.
- 13.2. Localitza i identifica en un mapa les principals zones productores de minerals al món.
- 13.3. Localitza i identifica en un mapa les principals zones productores i consumidores d'energia al món.
- 13.4. Identifica i anomena algunes energies alternatives.
14. Explicar la distribució desigual de les regions industrialitzades al món.
- 14.1. Localitza en un mapa, mitjançant els símbols i la llegenda adequats, els països més industrialitzats del món.
- 14.2. Localitza i identifica en un mapa les principals zones productores i consumidores d'energia al món.
15. Analitzar l'impacte dels mitjans de transport a l'entorn immediat.
- 15.1. Traça sobre un mapamundi l'itinerari que segueix un producte agrari i un altre de ramader des que el recol·lecten o el produeixen fins que el consumeixen en zones llunyanes, i n'extreu conclusions.
16. Comparar les dades del pes del sector terciari d'un país amb les del pes del sector primari i del secundari i extreure'n conclusions.
- 16.1. Compara la població activa de cada sector a diversos països i analitza el grau de desenvolupament que mostren aquestes dades.
17. Assenyalar en un mapamundi les grans àrees urbanes i analitzar-les.
- 17.1. Elabora gràfics de diferent tipus (gràfics lineals, gràfics de barres i diagrama de sectors) en suports virtuals o analògics que reflecteixen informació econòmica i demogràfica de països o àrees geogràfiques a partir de les dades

seleccionades.

18. Identificar el paper de grans ciutats mundials com a dinamitzadores de l'economia de les regions en què es troben.

18.1. Descriu adequadament el funcionament dels intercanvis internacionals utilitzant mapes temàtics i gràfics en els quals es reflecteixen les línies d'intercanvi.

18.2. Elabora un gràfic amb dades de l'evolució del creixement de la població urbana al món.

19. Analitzar textos que reflecteixin un nivell de consum contrastat a diferents països i extreure'n conclusions.

19.1. Compara les característiques del consum interior de països com el Brasil i França.

20. Analitzar gràfics de barres per països en què es representi el comerç desigual i el deute extern entre països en desenvolupament i països desenvolupats.

20.1. Elabora mapes conceptuals, emprant recursos impresos i digitals, per explicar el funcionament del comerç i indica els organismes que agrupen les zones comercials.

21. Relacionar àrees de conflicte bèl·lic al món amb factors econòmics i polítics.

21.1. Elabora un informe sobre les mesures per intentar superar les situacions de pobresa.

21.2. Assenyala àrees de conflicte bèl·lic al mapamundi i les relaciona amb factors econòmics i polítics.

3.3.4 COMPETÈNCIES BÀSIQUES TERCER CURS

Contribució de l'assignatura al desenvolupament de les competències

Comunicació lingüística

— Adquisició del lèxic adequat mitjançant la pràctica de l'oralitat i l'escriptura a l'aula.

— Resolució de problemes que inclouen aplicar destreses comunicatives a l'hora de llegir, escriure, parlar, escoltar i conversar.

— Adquisició d'habilitats vinculades al tractament de la informació a través de la producció de textos electrònics.

— Utilització del diàleg, mitjançant debats, com a eina per a la convivència, la resolució de conflictes i el desenvolupament de les capacitats afectives.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

- Utilització d'eines matemàtiques (magnituds, percentatges, taxes, escales) per analitzar i descriure gràfics, fer càlculs i elaborar i interpretar mapes.
- Aplicació del mètode científic en tasques en les quals es duen a terme observacions, s'estableixen hipòtesis i s'extreuen conclusions, amb l'objectiu de prendre decisions i adquirir disciplina, rigor, paciència, risc i responsabilitat.
- Coneixement de la història de la Terra i dels processos que han originat la configuració que té actualment.
- Relació dels sabers geològics amb la producció agrícola, ramadera, marítima, minera i industrial.
- Associació de l'aparició de noves tecnologies i avenços científics a la millora de les condicions de vida al llarg de la història.
- Implicació en l'ús raonable dels recursos naturals, així com en la conservació del medi ambient.
- Valoració crítica de l'impacte de les activitats humanes sobre el medi físic.

Competència digital

- Coneixement i ús de diferents motors de cerca i bases de dades a fi de triar el més adequat a les pròpies necessitats.
- Ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per cercar, obtenir i processar informació de manera crítica; és a dir, per comparar-la, avaluar-ne la fiabilitat i l'adequació i transformar-la en coneixement.
- Creació de continguts digitals en diversos formats (text, àudio, vídeo, imatges) utilitzant els programes o les aplicacions que s'adapten millor a les tasques.
- Respecte dels principis ètics en l'ús de les fonts informàtiques i reconeixement dels riscos associats a l'ús de recursos en línia i l'addicció a determinats aspectes de la tecnologia digital.
- Demostració d'una actitud activa, crítica i realista cap a les tecnologies i valoració de les fortaleces i les debilitats que presenten.
- Motivació per aprendre a emprar les tecnologies i per millorar-ne l'ús.

Aprendre a aprendre

- Coneixement dels processos per al propi aprenentatge partint del que sap, del que desconeix, del que és capaç d'aprendre i del que li interessa.
- Obtenció d'estratègies de planificació per resoldre una tasca (pensar abans d'actuar), supervisar el propi treball (analitzar el curs i ajustar el procés) i avaluar els resultats obtinguts (consolidar l'aplicació del pla si ha donat bons resultats o modificar-lo si els resultats no han estat bons).

- Ús de la motivació i la confiança per aconseguir sentir-se protagonista del procés i el resultat de l'aprenentatge a partir de metes realistes.
- Ús i aplicació de nous coneixements gràcies a la curiositat per aprendre a partir d'experiències vitals prèvies.

Competències socials i cíviques

- Comprensió i anàlisi crítica dels diferents codis de conducta de les societats a través de l'estudi de la història i la geografia humana.
- Identificació de conceptes ètics relatius a la igualtat, la no-discriminació, la democràcia i els drets humans en l'organització social, política i econòmica d'Espanya, d'Europa i del món.
- Comprensió dels processos socials i culturals de caràcter migratori en un món globalitzat.
- Organització de debats en els quals es respectin les diferències i se superin els prejudicis, a fi de manifestar solidaritat i participar en la presa de decisions de forma democràtica.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

- Elaboració de projectes mostrant creativitat i imaginació a l'hora de planificar-los, analitzar-los, organitzar-los i gestionar-los, tant de forma individual com col·lectiva dins un equip.
- Utilització de debats sobre temes de geografia i història per saber comunicar-se, presentar idees i negociar de manera argumentada.
- Adquisició de pensament crític i de sentit de responsabilitat.

Consciència i expressions culturals

- Coneixement, comprensió i valoració de les diferents manifestacions culturals i artístiques com a font d'enriquiment i gaudi personal i consideració d'aquestes manifestacions com a part de la riquesa i el patrimoni dels pobles.
- Aplicació de diferents habilitats perceptives i comunicatives i de pensament, sensibilitat i sentit estètic per comprendre i valorar les obres artístiques i les manifestacions culturals i gaudir-ne.
- Identificació de la relació entre manifestacions artístiques i culturals i societat, la qual cosa implica prendre consciència de l'evolució del pensament, dels corrents estètics, de les modes i dels gusts.
- Respecte per la diversitat cultural i el diàleg entre cultures i societats.
- Gaudi, valoració crítica i promoció de la conservació del patrimoni cultural i artístic com a resultat de l'evolució de les diferents cultures i demostració d'interès, estimació i respecte per aquest patrimoni.
- Potenciació de la iniciativa, la creativitat i la imaginació mitjançant la realització de tasques que

suposin recreació, innovació i transformació.

— Promoció de la participació en activitats culturals de l'entorn immediat, la qual cosa implica comportaments favorables a la convivència.

3.3.5 EINES AVALUACIÓ, CRITERIS DE QUALIFICACIÓ I RECUPERACIÓ EINES PER A L'AVAUACIÓ

- **exàmens:** generalment farem una prova escrita a cada tema Farem també exàmens de geografia política (I. Balears, Espanya, Europa, Amèrica, Àfrica, Àsia i Oceania)
  - **premsa:** l'alumnat presentarà com a mínim una notícia relacionada amb el tema d'estudi.
  - **deures** relacionats amb el tema que es treballa a classe, aquests seran gairebé diaris i normalment proposats pel llibre de text o a la carpeta d'activitats.
  - **treballs individuals/ en grup:** es proposaran petits treballs, lectures... d'ampliació o reforç de temes tractats a l'assignatura. Presentació de mapes
  - **quadern de l'alumnat:** es revisarà periòdicament
- Alguns treballs es presentaran escrits a mà i altres a ordinador.
- **actitud:** actitud positiva envers l'assignatura, respecte a les persones i els materials i compliment de les normes del centre.

CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

La qualificació numèrica de l'assignatura serà sobre un màxim de 10 punts i per obtenir una avaluació positiva s'haurà d'aconseguir un mínim d'un 5.

Les proves escrites (exàmens) suposaran un màxim de 10 punts de la nota de cada avaluació. A totes les proves escrites, les faltes d'ortografia i d'expressió podran restar fins a 0,1 punts de la nota obtinguda.

1 punt: activitats fetes a l'aula i a casa, quadern, treballs... Les faltes d'ortografia i d'expressió podran restar fins a 0,1 punts. De la mateixa manera es podrà restar fins a 0,5 punts per la manca de cura en la presentació. . De la mateixa manera els treballs entregats en retard la nota disminuirà proporcionalment fins a 1 punt. S'haurà de demostrar el perquè de la no presentació del treball al dia assenyalat perquè llavors se'l pugui avaluar.

En cas de l'entrega de tasques, quaderns, làmines...: si l'alumne no és present el dia de l'entrega, les haurà d'entregar el primer dia de classe de C. Socials juntament amb un justificant. La nota de les tasques es devalua si aquestes no s'entreguen puntualment.

El professorat restarà fins a 1 punt de la nota de l'avaluació, si l'alumne mostra manca de respecte envers l'assignatura, a les persones, als materials i al compliment de les normes del centre..

Si es detecta que un alumne copia en un examen, la nota serà 0. En cas que el professor tenguí la sospita que qualche alumne ha copiat a una prova; aquest, d'acord amb el departament, articularà altres proves per a confirmar o no la sospita.

Si es detecta que un alumne presenta un treball copiat; la nota serà 0.

Per obtenir una avaluació positiva, serà indispensable haver lliurat totes les tasques comanades dins el termini corresponent. En cas de suspendre per no entregar les tasques, la nota dels exàmens es guardarà per a altres convocatòries.

La nota de l'avaluació serà la mitjana entre les notes de cada unitat didàctica (9 prova escrita + 1 procediments i actituds) i la mitjana dels exàmens dels mapes de geografia política i Física

RECUPERACIÓ

Pel juny, es faran recuperacions de les avaluacions no superades. En cas de suspendre la primera avaluació amb una nota igual o superior a 3, i aprovar la segona i tercera avaluació i, si la mitja de les avaluacions surt aprovada; es considerarà el curs aprovat.

Qui suspengui pel juny, haurà de recuperar tota l'assignatura pel setembre.

Si el departament ho considera necessari, es podrà articular una altra manera de recuperar l'examen.

EXTRAESCOLARS

Si és possible, es procurarà organitzar una sortida a Palma, sempre que el comportament de l'alumnat sigui l'adequat, per veure aspectes culturals de l'espai urbà i del sector terciari. Hi haurà una possible sortida a Algaida juntament amb PMAR-2 el dia 16 de gener.

Llibres de text:

Socials: Geografia econòmica. Vicens Vives. A. Albert Vives.... ISBN: 978-84-682-5128-8 i Geografia humana A, Albert Mas... ISBN: 978-84-682-1921-9

Català: Llengua i literatura. Vicens Vives. J.M. Castellà... ISBN: 978-84-682-3110-5 i un altre amb el mateix tol: ISBN: 978-84-682-3534-9

Llibre de lectura obligatòria: Tres passes pel misteri. Agustín fernández Paz. ISBN: 978-84-7660-992-7